

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Data

12. årgang Nr. 2 1998

Slægt & Data

Udgives af DIS-Danmark

(Databehandling i Slægtsforskning)
E-mail: DIS@vip.cybercity.dk
Web-side: users.cybercity.dk/~dko6959
Slægt & Data udkommer 4 gange årl.
i månederne:
Marts, juni, september og december.
Trykplag 1950 eksemplarer.

Redaktør:

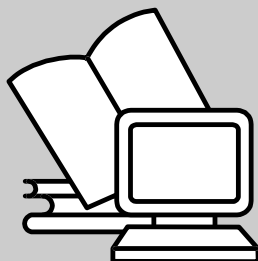
Hanne Marie Rud
Thøger Larsens Allé 48
2750 Ballerup
tlf. 44 66 17 04
e-mail: rud@post9.tele.dk

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning. Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof.

Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til redigering af tilsendte artikler. Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer.

Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse og med tilsendelse af det aftrykte.

Deadline:	Udkommer:
1. maj	juni
1. august	september
1. november	december
1. februar	marts

Medlemskontingent 1998: 100 kr.
Løssalg pris: 35,00 kr. pr. nr.

Girokonto: 501-2058

ISSN 0903-6172

Indhold

- 4 **Kort & Matrikelstyrelsens nye hjemmeside**
- 9 **Family Tree Maker**
- 12 **Generalforsamlingen 1998**
- 16 **Brothers Keeper**
- 18 **Læsekrederen**
- 19 **Nogle kirkebogserfaringer**
- 23 **GedComp i praksis**
- 26 **„The Great Site in Denmark“ - Århus amt**
- 28 **Om familier og familiebegrebet**
- 30 **KIP optælling**
- 32 **Nyt fra arkiverne**

DIS-Danmark

Bestyrelsesmedlemmer:

Svend-Erik Christiansen Hvedebjergvej 24, 8220 Brabrand, Tlf. 86 25 22 52 (fmd.)
e-mail: sec@forum.dk
Erik Kann, Johan Jepsensvej 1, 2830 Virum, Tlf. 45 85 18 02 (næstfmd, nordisk repr.)
e-mail: Erik.Kann@visaid.dk
Arne Julin, Hovedgaden 75, 4050 Skibby, Tlf. 47 52 80 48 (ekspedition)
e-mail: ccc28775@vip.cybercity.dk
Werner Wittekind, Rudersdalsvej 114, 2840 Holte, Tlf. 45 41 43 15 (kasserer)
e-mail: comptabl@post2.tele.dk
Hanne Marie Rud, Thøger Larsens Allé 48, 2750 Ballerup, Tlf. 44 66 17 04 (redaktør)
e-mail: RUD@post9.tele.dk
Jens Verner Nielsen, Bagergyden 1, Høruphav, 6470 Sydals, Tlf. 74 41 55 80 (sekr)
e-mail: jvn@post8.tele.dk
Ole Degn, Mellemhøjen 11, 8800 Viborg, Tlf. 86 62 17 08
e-mail: OD@lav.sa.dk
Jørgen Rasmussen, Erik Skeelsvej 24a, 5700 Svendborg, Tlf. 62 22 98 34
e-mail: redder@get2net.dk
Ole H. Jensen, Kløvermarken 3, 6430 Nordborg, Tlf. 74 45 02 35
e-mail: ohj@augustenburg.mail.telia.com

KOKI og Kildeindtastningsprojektet:

Hanne Marie Rud, Thøger Larsens Allé 48, 2750 Ballerup, Tlf. 44 66 17 04
e-mail: RUD@post9.tele.dk
Dansk Data Arkiv, Islandsgade 10, 5000 Odense C, Tlf. 66 11 30 10

Kalenderen

FYN

DDA kursus

24.10.1998 kl. 13.00-17.00 i Odense

DDA kursus i kildeindtastninger

Tilmelding til DDA tlf. 66 11 30 10

DIS-møde

07.11.1998 kl. 13.00-17.00

„Brugen af gamle kort i slægtsforskningen“.

Peter Korsgaard fra Kort- & Matrikelstyrelsen fortæller og viser eksempler i brugen af gamle kort i slægtsforskningen.

Mødested: Odense Friskole, Hjallesevej 2, Odense

Tilmelding til Jørgen Rasmussen tlf. 62 22 98 34
eller e-mail: redder@get2net.dk

KØBENHAVN

DIS-møder

7.10.1998 kl. 17-18.30

Mødested Rigsarkivet

Rigsarkivets IT-afdeling

En gennemgang af afdelingens virkemåde etc.

NB. Absolut max deltagerantal er 20 personer.

07.11.1998 kl. 12.00-17.00

Medborgerhuset Danasvej, Frederiksberg

Introduktion for nye medlemmer

samt:

Den elektroniske slægtsforsker. Om søgning på internettet, download af programmer, get2html og meget, meget mere.

Tilmelding til Arne Julin, tlf. 47 52 80 48 (også tlf.svarer)
eller e-mail: ccc28775@vip.cybercity.dk

1998

Brugervenlig information på Kort & Matrikelstyrelsens nye hjemmesider

af *Sven Aage Petersen*

Hjemmesider fra Kort & Matrikelstyrelsen afspejler et møde mellem to kulturer: Den hurtige, aktive henvendelsesform og den omhyggelige faglige tekst. På skærmen får slægtsforskeren vejledning i og muligheder for at bestille matrikelkort og sogneprotokoller.

Internettet er mulighedernes holdeplads. På nettet er det nemt for de fleste at få „verdens største bibliotek“ hjem i stuen. Men ikke alle hjemmesider giver relevant og bred information, så hvem har ikke givet op, når vejen gennem junglen af utallige henvisninger ikke førte frem til det, man havde brug for.

Af og til tvivler man på, at designere og ansvarlige for net-information har testet deres hjemmesider. De kunne med lidt ekstra indsats få brugernes reaktioner med i deres strategier.

Kort & Matrikelstyrelsen indrømmer blankt, at deres HomePages er under udvikling. Målet er at give hurtig og nem hjælp til alle interesserede. Derfor opfordres brugerne til straks at reagere, hvis der mangler informationer, de har brug for.

Som et synligt resultat af evalueringer har Kort & Matrikelstyrelsen nu ændret sine hjemmesider, så et nyt design og aktivt sprog giver elementær vejledning i at anvende landkort og matrikeloplysninger.

Hovedmenuen på web-adressen "www.kms.dk". Se den selv i farver.

Udforsk din slægt

Et par af Matrikelarkivets hjemmesider henvender sig direkte til slægtsforskeren. Fra hovedmenuen på web-adressen „www.kms.dk“ klikker du på den meget lidt oplysende overskrift „Landet rundt“, og i undermenuen „Udforsk din slægt“ findes anvisning på, hvordan slægtsforskeren kan benytte matriklen:

„1. Hvis du kender navnet på en husmand eller gårdmand og vil se, hvor gården lå.

2. Hvis man kender navnet på en husmand eller gårdmand fra perioden ca.1800-1845 og gerne vil se, om man kan finde dennes aner.“

Klikker du videre, kommer svarene:

„Du kan i matriklen følge de enkelte ejendomme fra begyndelsen af

1800-tallet til i dag, og du kan også gå fra i dag til dengang. Dog står ikke alle ejernavne i den, for matriklen registrerer kun, når der sker matrikulære ændringer - ejerskifter registreres hos tinglysningsmyndigheden.

Men på bestemte tidspunkter, i sogneprotokollerne (ca. 1805-20) og i hartkornsekstrakterne (ca. 1840), har man ajourførte oplysninger om ejer/bruger af hver enkelt ejendom.

Ellers må man prøve sig frem. Andre tidspunkter, hvor det er nemt at gå ind, er A-matriklen af 1844 og Herredsmatriklen (ca. 1877).”

Et klik på spørgsmål 2 giver oplysningen:

”Både i sogneprotokollerne (ca. 1805-1820), hartkornsekstrakterne (ca. 1840) og i selve A-matriklen af 1844 findes oversigter over ejere/brugere i hver enkelt landsby. Der er på matrikelkortene fra denne tid påført mange navne. Det er ofte brugere af matriklen, og disse navne kan sommetider gå tilbage i 1700-tallet.”

Fra disse generelle informationer er der (endnu ikke?) adgang til at søge efter konkrete data om sognekort og

matrikeloplysninger. Du må henvende dig personligt.

Klikker man på sider om Matrikelarkivet, kommer denne information på skærmen:

”Hvad omfatter Matrikelarkivet? Vi har matrikulære oplysninger fra landsogne fra ca. 1805, fra købstæderne ca. 1863. Men vi har ikke fra Københavns og Frederiksberg kommuner bortset fra de ældste matrikelkort fra området uden for voldene. Vi har heller ikke kort fra Sønderjylland - de ligger i KMS's afdelinger dernede.

Hvornår kan jeg komme?

Læsestuen har åbent mandag-fredag 9-15. Der er gratis adgang. Da den kan være godt besøgt, og det kan tage tid at finde kort og protokoller frem, er det til gavn for begge parter, hvis du ringer senest dagen i forvejen og aftaler tid og formål på tlf. 35 87 50 50 “

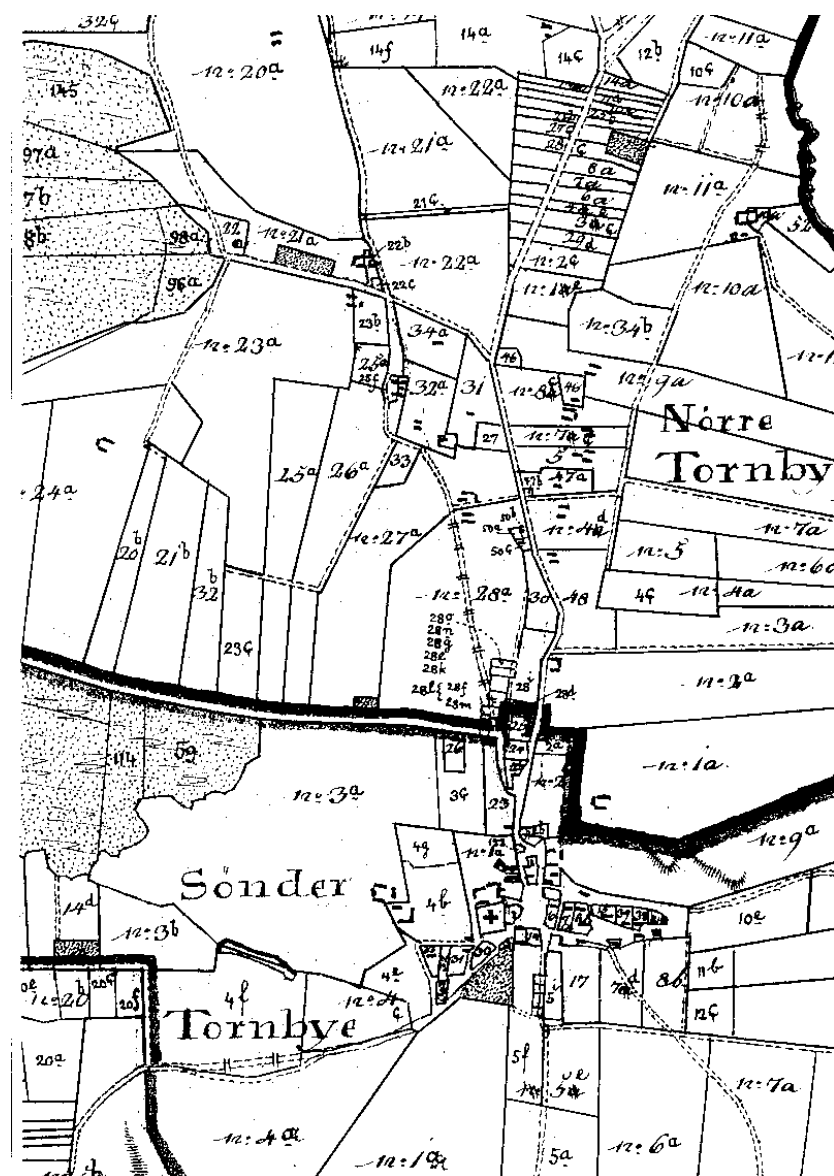
Sproget gør en forskel

Måske vil nogen undre sig over brug af sproget med jeg-, du- og vi-formen. Mig generer det ikke voldsomt, selv om ”Hvad omfatter Matrikelarkivet?” kunne skrives: ”Hvad findes i Matrikelarkivet?” og ”Hvornår kan jeg komme?” kunne være åbningstider på læsesalen”.

Men hensigten er den bedste. Information skal være på brugernes præmisser. Det ses, hvis man klikker videre for at få at vide, hvad læsesalen kan tilbyde:

”Hvad skal du på forhånd vide?

Vores inddeling bygger på sogne og ejerlav (normalt landsbyer), men det kender du normalt i forvejen fra folketællinger og kirkebøger. Så på forhånd bør du vide, hvilket sogn (helst også ejerlav), din ane har boet i.“

Matrikelkortet 1805 viser tæt bebyggelse om kirken og landsbyens gamle midte. Udflytning og fordeling af jorder var en kompliceret opgave på en egn, hvor moræneland og sandflugtområder veksler.

På nutidens kort er bebyggelsen domineret af parcelhuse. Kun kirken, nogle få huse og gårde er bevaret, hvor de lå. Vejsystemet i dag er næsten, som det var.

Også eksempler på en mere upersonlig henvendelsesform er smuttet ind på hjemmesiderne:

”Kopier

Der kan laves kopier af alt materiale. Protokollerne og de ældste kort kan kun kopieres som fotografi. Priserne varierer efter størrelsen på materialet.”

Man må sige, at styrelsen generelt set holder dig i hånden gennem web-siderne og slutter din vandring ganske kundesvenligt:

“Du kan få nærmere oplysninger ved henvendelse til:
KMS officielle 35 87 50 50
eller Læsestuen 35 87 56 25”

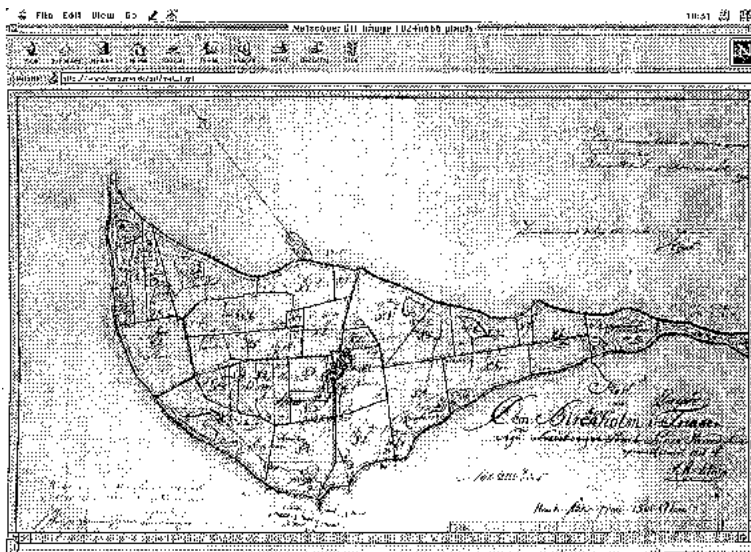
Kom an på en prøve

En sådan opfordring må prøves, så jeg greb telefonen og fik på læsesalen en udmærket vejledning om at købe kopi af et matrikelkort over landsbyen Tornby i Vendsyssel. 14 dage senere kom posten med kortet og en regning på nogle hundrede kroner, som kvalitet og service taget i betragtning, er rimelig betaling.

Matrikelarkivet kan levere udskrifter fra matriklen. For eksempel koster kopi af indberetning i sogneprotokollen 1805 for matr. 25, gård i Nørre Tornby, Vennebjerg Herred 105 kr + moms.

En affotografering i A3-format koster 362,50 kr incl. moms.

For dem, der arbejder med lokalhistorie og slægtshistorie, er matrikelkort og protokoludskrifter kilder, man gerne vil have i kopi. Da materialerne er meget forskellige, vil personalet oplyse priser for kopi eller fotoarbejde, når bestilling aftales. En generel prisliste er under udarbejdelse.

Skal den korte elektroniske tekst være uden nuancer?

Sammenligner man Kort & Matrikelstyrelsens nye hjemmesider med den gamle udgave fra 1997, er stilen lagt helt om.

I den tidligere udgave var opsætningen tung, og sproget var præget af en ældre juridisk og administrativ kancellistil. Her er et eksempel fra styrelsens “gamle hjemmesider”:

“...De ibrugværende matrikelkort findes i udstykningskontoret. Her foretages på grundlag af sager udarbejdet af praktiserende landinspektører den daglige ajourføring af kortene og matrikelregisteret, der siden 1984 føres på EDB, mod tidligere i protokoller.

Matrikelarkivets samlinger består af de matrikelkort og protokoller, der ikke længere ajourføres, samt af de færdigekspederede sager.

Ud over dette rummer Matrikelarkivet forarbejderne til 1844-matriklen: bl.a.

- ” indberetninger af 1805,
- ” arbejdsjournaler
- ” sogneprotokoller
- ” hartkornsekstrakter

samt forarbejderne til matrikuleringen af købstædernes bygrunde fra 1863.”

“...Matrikelarkivets arkivalier kan studeres nærmere på arkivets læsestue, og der kan mod betaling leveres kopier af kort og sagsdokumenter samt udskrifter fra matrikelregisteret. Benyttelse af kopier m.v. er omfattet af de almindelige regler om ophavsret.”

Kundernes behov

Slægtsforskere kan på hjemmesiderne finde tekster med nyttige informationer om Matrikelarkivets korttyper og registre.

Forhåbentlig vil disse mere omfattende baggrundstekster blive redigeret og sat i forbindelse med den elementære rådgivning om anskaffelse og brug af matrikelkort.

Det er min opfattelse, at “de nye” og “de gamle” hjemmesider fra Kort & Matrikelstyrelsen afspejler et møde mellem to kulturer: Den hurtige, aktive henvendelsesform og den omhyggelige faglige tekst.

De mere omfattende faglige tekster har deres berettigelse - også på elektronisk form. De handler blandt an-

det om samlingens korttyper og har et par udmærkede eksempler på matrikelkort. Se kortet på side 6, Birkholmen 1844-52.

Også de generelle tekster om matrikelvæsen, om Bygnings- og Boligregistret BBR og om stednavne er faglige tekster af stor værdi også for amatører, der forsker i sin slægt. De er dog ikke skrevet til en kort elektronisk præsentation.

Man kan foreslå styrelsen at give de vejledende tekster på hjemmesiderne flere henvisninger, så man via hypertextadgang kommer frem til de mere grundige baggrundsinformationer. Det er min opfattelse, at mange vil hente nyttige baggrundstekster hjem - downloade og printe ud, som det hedder på computerdansk.

Teksten er ikke-lineær

Med det ny koncept har Kort & Matrikelstyrelsen vist, at hjemmesider kan ordnes, så overblikket ikke går tabt. Med et smukt design er der god sammenhæng mellem tekster og illustrationer. Der er brug for flere henvisninger til længere tekster. Princippet er vist med pile og links: "Læs mere om .."

Som et grundlæggende princip har de nye hjemmesider med hypertexter flere henvisninger på kryds og tværs i teksterne, så de kan læses på en ikke-lineær måde.

Hensigten er at give brugerne muligheder for at søge de oplysninger, man har brug for her og nu. De interaktive muligheder er blandt andre søgefunktioner i registre, der kan benyttes alfabetisk eller emneopdelt.

Hypertext-princippet giver muligheder for at søge leksikalske oplysninger og få e-mail kontakt med institutionens medarbejdere. Også bestilling af standardkort kan ske på nettet, hvor bestillingskortet udregner moms. Endnu er beregning af porto og online-betaling ikke mulig.

Hjemmesiders design og tekster er formålsbestemt

Omlægning af Kort & Matrikelstyrelsens hjemmesider til en mere brugervenlig form rejser en række problemer, som slægtsforskere kan hjælpe med at løse.

Mange slægtsforskere og lokalhistorikere har ofte brug for kilde-materialer, der er placeret på arkiver og læsestuer i den anden ende af landet. De fleste brugere har adgang til Internettet på offentlige biblioteker eller hjemme, så det er en oplagt mulighed at designe hjemmesider med trin-for-trin selvbetjening af registre og vejledning i at benytte kilderne.

Med fordel kan centrale samlinger og arkiver lægge kataloger og værktøjer på nettet, dog må formen være en anden end i trykte vejledninger.

Brugernes behov er indgangsvinklen

Kort & Matrikelstyrelsen har vist, at formidlingsopgaver på nettet kan løses funktionelt, så den primære information besvarer brugernes mest almindelige spørgsmål. Baggrundsinformationer lægges dybere i hjemmesidernes hierarki. Også direkte søgning i kartoteker og databaser vil være en gevinst for den almindelige bruger.

Alt for ofte ser man hjemmesider, hvor smarte løsninger viser løssluppen fascination af teknikkens muligheder, så design og sprog kommer i

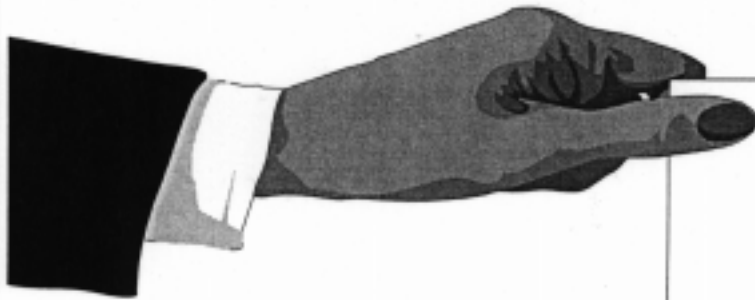
vejen for en hensigtsmæssig interaktiv løsning.

Trods små skønhedsfejl er det lykkedes på Kort & Matrikelstyrelsens nye hjemmesider at imødekomme brugernes behov for råd og information. Design og tekster viser, hvordan en formidlingsopgave er tænkt fra brugernes synsvinkel: Vejen til informationerne er logisk, og teknikken med hypertexter og illustrationer benyttes til at vejlede om anvendelse af de produkter, man kan tilbyde. Der er på de fleste hjemmesider links til opslagsord, oversigter og baggrundsinformation, man efter behov kan håndplukke - også som slægtsforsker.

Sven Aage Petersen
Syderholm 6
9800 Hjørring
Tlf. og fax 98 92 33 30
e-mail: svenap@has.dk

Redaktionen:

I artiklen forekommer henvisninger til en række arkivalier - eksempelvis A-Matriklen, Hartkornsekstrakter mm. Ønsker man en nærmere uddybning kan man med fordel læse:
Svend Balslev:
Matrikelarkivet og den personalhistoriske forskning i:
PERSONALHISTORISKE STUDIER,
red. af Hans H. Worsøe

I SAMARBETE MED

Släktforskare!
Du är
välkommen till
NordGen98!

3-4 oktober 1998

NordGen 98 har som tema "Släktforskning i Norden – då, nu och i framtiden", och konferensprogrammet är späckat med intressanta föreläsningar på detta tema.

Vi har lyckats värva en rad goda föreläsare: *Thord Bylund, Olof Cronberg, Tobias Gjedde Dahl, Ola Holst, Erik Kann, Birgit Løgstrup, Jyrki Paaskoski, Harald Runblom och Hans Worsøe.*

NordGen 98 äger rum på konstfyllda *Vår Gård* i Saltsjöbaden, bara en kortare tågresa från Stockholm – Europas Kulturhuvudstad '98.

NordGen 98 är en tvådagarskonferens, och att delta i denna upplevelse kostar 2500 SEK inkl. logi och mat. Lägre priser för dig som inte övernat-
tar eller bara vill komma en dag.

Du kan anmäla Dig direkt, eller begära mer upplysningar om **NordGen 98** genom att kontakta

Samfundet for dansk genealogi, c/o Birgit Flemming-Larsen, Klostermarken 13, 9000 Ålborg eller via e-post <genealog@genealogi.se>

Bindande anmälan sker senast 31 maj 1998 ! Först till kvarnen gäller dock, då platsantalet är begränsat.

NordGen 98

är ett arrangemang av Sveriges Släktforskarförbund, Föreningen för Datorhjälp i Släktforskningen, StorStockholms Genealogiska Förening och Genealogiska Föreningen. Våra samarbetspartners är Genealogiska Samfundet i Finland, Datateknik för släktforskning r.f., Samfundet for Dansk genealogi og Personalhistoria, Sammenslutningen af Slægts-historiske Foreninger, DIS-Danmark, Norsk Slektshistorisk Forening och DIS Norge.

Family Tree Maker

af Ole Bielefeldt

Der skrives en del her i bladet omkring slægtsforskningsprogrammer, men endnu har jeg ikke set en omtale af – verdens måske mest solgte program til formålet -, nemlig Family Tree Maker fra Broderbund. Programmet blev oprindeligt lavet af Banner Blue Software, men de er – som så mange andre – opkøbt af Broderbund.

Jeg har al respekt for John Steed, der sidder hjemme og laver Brothers Keeper, og Jan Mortensen, der laver det danske Winfam, og andre enkeltpersoner, der gør et ihærdigt forsøg på at tilfredsstille os slægtsforskere, men hos Broderbund er det en stor kreds af erfarne programmører og brugere, der står for den videre udvikling af programmet.

Jeg er selv i tidernes morgen startet med Brothers Keeper, da den kom i en DOS-version flere år tilbage, og har også været glad for den, da den satte mig godt i gang med min slægtsforskning. Jeg har også været omkring Winfam, da den kom i en af de første versioner.

Men da jeg fandt Family Tree Maker – den var lige kommet til Windows, må jeg nok sige, at der fandt jeg et slægtsforskningsprogram, der ikke blot var let at bruge, men bl.a. også indeholdt en lang række udskrifter, hvor brugeren stort set selv kunne definere indhold, layout, skrifttyper og mange andre ting.

Programmet er på engelsk, men en del af de mest benyttede tekster kan man selv oversætte til det, man ønsker.

Der er 13 felter, som brugeren selv kan definere.

Kildeinformation er naturligvis en integreret del af programmet.

Det arbejder selvfølgelig med billeder, lyd, video og hvad man ellers kan finde på.

Det er let at navigere rundt i de enkelte familier, da man blot klikker på et faneblad, og der er også gode muligheder for at søge på navne mv.

Der er naturligvis GEDCOM faciliteter, både eksport og import, hvor der samtidigt kontrolleres for evt. dubletter.

Udover dette driver Broderbund en e-mail tjeneste, hvortil man kan stille spørgsmål, og hvor både brugerne og Broderbund svarer. Man ser alle de andre brugeres spørgsmål, og lærer igennem dette.

Man kan – gratis – oprette sin egen hjemmeside, og der lægge brugerdefinerede rapporter ind.

Adressen er www.familytreemaker.com hvorfra

en ganske god demoversion kan downloades.

At manualen er godt skrevet (på engelsk) og omfattende, er kun et plus, men det er yderst sjældent man har brug for den.

Og så gør det jo heller ikke noget, at den hører til i den billige ende (\$29.99 i basis udgaven og \$59.99 i en standard-udgave), men det skyldes måske nok den store udbredelse!

I det følgende skal programmet kort beskrives.

Nedenfor ses skærbilledet for indtæring af familieoplysninger i Family Tree Maker ver.

The screenshot shows the Family Tree Maker software interface. It features a yellow background with various input fields and buttons. The main form is titled 'Person of Interest' and includes fields for 'Name', 'Date born', 'Died', 'Wife', 'Date born', 'Died', 'Marriage date', 'Beginning status', and 'Marriage location'. Below this, there is a table for 'Children' with columns for 'Name', 'Sex', and 'Birth date'. The interface also includes a sidebar with buttons for 'Person of Interest', 'Person of Interest', 'Name', and 'Name'. At the bottom, there is a footer that reads '© 1997, Broderbund Software Company'.

Til højre for navnet ses en box med "More". Under den ene er der to vandrette streger, der indikerer, at der er flere information her. Til højre for denne, er der en Scrapbk (skrapbog), og at den er åben, indikerer, at der er enten billeder eller lyd her.

Yderligere til højre ses, udfør hustruens navn, et lille felt med to hoveder i, hvilket betyder, at hustruen har haft mere end en ægtefælle (i nederste linie – i højre side – kan man se, at hun har haft 2), og ved at klikke på feltet for ægtefæller (Spouses), kan man vælge den/de øvrige, og kommer derved til en ny side.

"S" ud for et felt, indikerer, at der her er indtastet en kildeinformation (Source).

For at komme til et barns side, klikker man på fanebladet for det pågældende barn.

Hustruens navn er i dette tilfælde "highlighted", og man kan i nederste linie se, hvem hendes forældre var (i venstre side), samt i højre side, at hun fik 2 børn, og havde to ægtefæller.

Ønsker man at komme til hendes forældre, klikker man på hendes faneblad, og er det hendes mands forældre, man ønsker at se, så klikker man på hans faneblad.

Enkelt og simpelt.

For at spare dig tid ved indtastningen af oplysninger, så har programmet såkaldte "fastfields" eller hurtig-indtastnings-felter, idet den husker de sidste 50 indtastninger for de 13 brugerdefinerede felter, samt kilde og 5 andre ofte benyttede felter.

En anden facilitet er, at programmet automatisk foreslår mandens efternavn, som efternavn, når der indtastes børn i familien. Dette kan naturligvis rettes/korrigeres i den videre indtastning af disse oplysninger.

Du bestemmer selv, i hvilket format, du ønsker datoer vist, og du kan bruge såvel den præcise dato, som "Bef.", "Aft." eller "Ca.". Har du blot dag og måned, vil personen optræde i kalenderen.

Du kan naturligvis ændre datoformater undervejs, hvis du foretrækker et andet format, herunder, hvorledes disse skal vises i rapporter etc.

De udskrifter du ønsker at lave kan laves på et antal af måder, herunder personer født efter et givet år, personer med en given lokation i et givet felt, eller uden samme, osv. osv..

Det er kun fantasien – og logikken – der sætter grænserne.

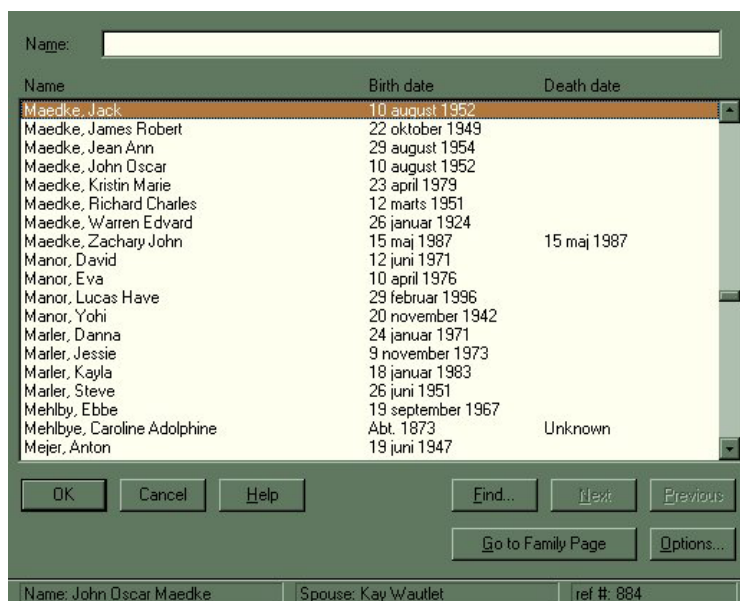
Søgefaciliteterne er mangfoldige. Her er vist en af dem:

Listen her kan sorteres på flere forskellige måder, og man kan få programmet til at finde et specifikt navn, eller dele deraf.

Ovenfor er navnet "Jack Maedke" highlighted, men nederst står "John Oscar Maedke". Det er fordi "Jack" er hans kaldenavn. Her betegnet med "aka" (also known as). Længere nede på listen optræder han igen med sit rigtige navn.

Programmets udskrifter er, som tidligere nævnt, mangfoldige. Udover de sædvanlige, såsom efterslægtstræ, anetavle etc., skal specielt nævnes kalender med fødsels- og mærkedage, etiketter, slægtsskab (Kinship) til en given person, og så findes der endvidere en bog-funktion, hvor forskellige rapporter kan samles, og hvor der til sidst sluttes af med et index over de personer, der er i bogen, samt hvilke(n) side(r) personerne befinder sig på. Efter min mening, yderst elegant.

Programmet er meget gennemført, idet Broderbund konsulterer NGS (National Genealogical Society), når der skal laves tilføjelser eller ændringer til programmet, hvilket

sikrer en høj grad af kvalitet, og først og fremmest – ingen hovsæløsninger.

Der er en stor grad af support til programmet, ikke mindst fra Broderbund i form af gratis hjemmesider. Min kan ses på adressen:

<http://www.familytreemaker.com/users/b/i/e/Ole-P-Bielefeldt/index.html>

hvor der nederst på siden er en rapport fra Family Tree Maker således, at andre kan se, hvilke oplysninger jeg har. Da det er på Internet, er det ikke alle oplysninger, der offentliggøres.

For at modtage E-mail fra Broderbund skrives til:

ftmtech-1@lists.best.com med

”Subject” tomt, og i teksten skrives ”Subscribe” uden [””]. Hvis du øn-

sker enkeltvis E-mail, og ikke 15 adgangen skrives ”Subscribe subsingle”.

Først når du modtager – og accepterer – en bekræftelses mail fra dem, er du med på listen.

Broderbund driver også World Family Tree, hvortil man kan sende – enten på diskette, via E-mail, eller over Internettet, sine data, og dermed bidrage med sine data.

Disse udgives så på CD’ere, som kan købes af alle og enhver. Data (født, gift, adresse etc.) for alle nulevende personer fjernes, og der beregnes fødsels- og dødsår for personer, der ikke lever længere, og hvor bidragsyderen ikke selv har kunnet få dette oplyst.

Som det fremgår af ovenstående, er jeg en absolut tilhænger af program-

met, da det har givet mig muligheden for at koncentrere mig om slægtsforskningen, og ikke så meget omkring teknikken ved indtastningen.

Mit eget træ indeholder over 540 personer, og er over 15 meter bredt incl. billeder af en lang række af personerne.

Programmet giver mulighed for ubegrænset udskrivning af efterslægtstræer, såvel i bredden, som i højden.

Det er version 4.0b, som er sidste version af dette program.

Ole Bielefeldt

Violvej 36

8680 Ry

Tlf. 86 89 09 09

Fax 86 89 09 89

e-mail: opb@dtf.dk

Kassererens mareridt

Der sidder en del medlemmer rundt om i landet, som ikke får dette nummer af Slægt & Data. Det kan de selvfølgelig ikke læse, men dette er også mest skrevet for at andre ikke skal komme i samme situation.

Nye medlemmer eller eksisterende medlemmer skal tydeligt anføre medlemsnummer eller navn og adresse og hvad indbetalingen vedrører, f.eks. kontingent eller faktura. Tænk på, at det er frivilligt ulønnet arbejde at være kasserer og det koster megen tid at skulle finde frem til, hvem indbetalingen kommer fra - hvis vi overhovedet kan.

Adresse-skift mangler vi også tit at få besked om - og Slægt & Data når ikke ud til medlemmet.

Hvis man ikke ved, hvad medlemsnummeret er, så se bag på sidste nummer af Slægt og Data. Over ens navn og adresse står et nummer f.eks. 11594 ODC 2224. Forklaringen herpå er følgende: 11594 er bladet nummer hos Fyns Postcenter. ODC viser, at det er udsendt fra Fyns Postcenter. 2224 er medlemsnummeret.

Generalforsamlingen 1998

Den 10. ordinære generalforsamling blev holdt på Rigsarkivet i København. Den var indkaldt ved opslag af dagsorden i „Slægt & Data“'s marts-udgave, hvori også bestyrelsens beretning og foreningens regnskab for 1997 var aftrykt.

Inden generalforsamlingen bød formanden velkommen til de godt 30 fremmødte medlemmer. Han takkede Rigsarkivet for lån af Harsdorffs salen, der er et smukt og stemningsfuldt lokale, velegnet til dagens formål.

Formanden bragte en hilsen fra Martin Bjarklev, der var forhindret i at deltage pga. en udlandsrejse.

Efter bestyrelsens forslag blev John Thomsen, København valgt til ordstyrer uden modkandidat. Han kunne konstatere generalforsamlingen lovligt indvarslet og derfor beslutningsdygtig efter vedtægterne. Fra forsamlingen var der ikke kommentarer til dagsordenen. Efter en hurtig præsentation af bestyrelsens medlemmer fik formanden ordet.

Bestyrelsens beretning

Formanden indledte med at fastslå, at bestyrelsens beretning havde været trykt i „Slægt & Data“. Derfor var dagens formandsbemærkninger mere personligt prægede og måske ikke alle dækkende for hele bestyrelsens opfattelse.

Han forklarede, at bestyrelsen stadig ser formidlingen som den vigtigste opgave og derfor betragter udgivelsen af „Slægt & Data“ som foreningens mest betydningsfulde aktivitet.

Om bestyrelsesarbejdet kunne han oplyse, at der i årets løb ikke havde været de helt store omvæltninger,

Bent Pilgaard og ordstyrer John Thomsen

men dog en del besvær i forbindelse med kassererens pludselige udtræden af bestyrelsen. Hændelsesforløbet havde været omtalt i „Slægt & Data“ og blev derfor ikke uddybet nærmere.

Bestyrelsen havde i forbindelse med kassererskiftet savnet en forretningsorden til håndtering af tilspidsede situationer og var derfor nu i gang med at udarbejde en sådan forretningsorden.

Moralsk er vores forening stadig med i det nordiske samarbejde, men det kan ofte være svært at få øje på betydningen af dette samarbejde og det må overvejes, om udbyttet står i et rimeligt forhold til udgifterne. Derfor har aktiviteten på den nordiske front været neddrolet i det forløbne år. Bladudvekslingen med de nordiske søsterforeninger har også vist sig vanskelig at holde i gang.

„Slægt & Data“ er udkommet med beklagelige forsinkelser. Men her må vi huske, at bladet laves som frivilligt fritidsarbejde. Bladet har i

1997 været lidt dyrere end tidligere, men der har så også været flere sider og en forside i farver. Formanden takkede redaktion og skribenter og specielt Erik Kann for det flotte jubilæumsnummer.

Særnummeret om sogne, herreder og amter er nu udkommet efter en svær tilblivelse. Men så er det også blevet en udgivelse, der forhåbentligt vil blive til gavn og lettelse for vore medlemmer i lang tid fremover. Formanden takkede Svend-Erik Christiansen for det store arbejde med særnummeret.

Foreningen oplever stadig et stigende medlemstal. Det forpligter bestyrelsen til også at overveje den geografiske fordeling af aktiviteterne, men der synes ikke at være baggrund for en anden foreningsstruktur.

Efter kassererens udtræden af bestyrelsen delte formanden og Jørgen Rasmussen kassererjobbet. Der blev anskaffet et nyt bogføringsprogram og i den forbindelse oplevede vi et

totalt svigt fra firmaer, der leverede programmerne. Det endte med at blive programmet Concorde Light, som Jørgen Rasmussen har brugt mange timer på at få til at fungere efter vore ønsker. Formanden takkede Jørgen Rasmussen for det store arbejde med regnskabsomlægningen.

Hjemmesiden er blevet repræsentativ for foreningen ikke mindst gennem DisNyt. Siderne er ved at være kendte ude i verden. De havde haft ca. 1.000 besøg de seneste 14 dage. Men de stiller krav om vedligeholdelse, så der kan være behov for yderligere hjælp.

Hermed overgav formanden beretningen til generalforsamlingen, hvilket gav anledning til flere spørgsmål og kommentarer fra forsamlingen.

Jens Jerichow spurgte til oplysninger om regnskabet i den skriftlige beretning i „Slægt & Data“. Det viste sig at være en skrivefejl, som redaktøren ville berigtige.

Lene Olsen beklagede at „Slægt & Data“ var udsendt med forsinkelser i årets løb og foreslog at sætte ambitionsniveauet ned med hensyn til opsætning for til gengæld at sikre, at udgivelsesplanen følges. Redaktøren oplyste om de særlige arbejdsforhold, der i sommer var skyld i forsinkelserne, og John Thomsen roste bladet for opsætningen.

Lene Olsen foreslog ligeledes, at internet-virksomheden i stil med den norske blev fordelt på flere medarbejdere og at medlemstilbudene på disketter også blev lagt til fri download på hjemmesiderne. Jens Verner Nielsen forklarede, at der fra den allerførste begyndelse var opfordret til medlemsdeltagelse i arbejdet med hjemmesiderne.

Steen Thomsen beklagede, at der ikke havde været møder i Københavnsområdet her i foråret og spurgte om årsagen hertil. Formanden forklarede hvordan mødearrangøren var blevet pålagt store arbejdsbyrder i sit private erhverv og derfor havde måttet afstå fra mødeplanlægningen.

Boris Reimann efterlyste flere møder på Fyn og tilbød sin hjælp ved arrangementerne. Hertil kunne Jørgen Rasmussen oplyse, at der dog havde været ét møde i samarbejde med „Slæghistorisk Forening Odense“.

Med disse kommentarer blev bestyrelsens beretning godkendt.

Regnskab for 1997

Jørgen Rasmussen gennemgik regnskabet, som var omdelt med den revisorpåtegning, der ikke nåede at komme med i „Slægt & Data“. Regnskabet blev gennemgået post for post. Det udviste et underskud på driften på ca. 5.700,- kr. og resultater i en egenkapital på ca. 152.700,- kr. Ved årets udgang havde foreningen 1630 medlemmer.

Regnskabet bærer præg af stigende udgifter til blad og udsendelse, til telefon og til møder. Der har desuden været ekstraordinære engangsanskaffelser med indkøb af hjælpemidler og regnskabsprogrammer. Til revisorernes bemærkninger om van-

skelighederne ved at gennemskue tre kassereres virksomhed med forskellige bogføringssystemer forklarede Jørgen Rasmussen, at det med det nye program og den nye kontoplan skulle blive meget nemmere fremover.

Jørgen Rasmussen sluttede sin fremlæggelse med en tak til Jørgen Papsøe for medvirken ved opsætning af nyt medlemsprogram.

Herefter bad ordstyreren om kommentarer til regnskabet. Lene Olsen foreslog at de anførte afskrivninger i stedet burde kaldes „tab og hensættelser“. Der var ikke spørgsmål eller kommentarer til de enkelte af årets aktiviteter. Herefter blev årets regnskab godkendt.

Indkomne forslag

Der var ikke indkommet forslag til behandling.

Budget for 1998 og 1999

Jørgen Rasmussen gennemgik og kommenterede omhyggeligt de enkelte konti i det omdelte forslag til budget for 1998 og for 1999. Der forventes et overskud på ca. 11.000,- kr. for 1998 og på ca. 2.400, kr. for 1999, men det er nok for optimistisk at regne med 1.000 solgte eksemplarer af Særnummer 98 allerede i indværende år.

Budgetforslaget forudsætter uændret kontingent for 1999 på 100,- kr.

Fra forsamlingen var der spørgsmål om udgifter til porto og til Internet, om henlæggelser til et særnummer og om oplaget på Særnummer 98. Jørgen Rasmussen og formanden besvarede de stillede spørgsmål, hvorefter budgettet blev godkendt.

Valg

På ordinært valg til bestyrelsen var Erik Kann, Hanne Marie Rud og

Jens Verner Nielsen, der alle var villige til at tage imod genvalg. Desuden skulle der foretages suppleringsvalg for Bent Pilgaard og Martin Bjarklev, der ønskede at udtræde af bestyrelsen og for Bent Sørensen, der var udtrådt i efteråret.

Bestyrelsen foreslog Ole Degn fra Viborg til den ledige plads efter Bent Pilgaard, Werner Wittekind fra Holte til pladsen efter Martin Bjarklev og Svend-Erik Christiansen fra Århus til pladsen efter Bent Sørensen.

Inden valghandlingen fik formanden ordet. Han begrundede sin udtræden af bestyrelsen og fortalte om de private årsager, der lå bag og om de personlige omkostningerne, han havde oplevet ved et slidsomt formandsjob.

Der indkom ikke yderligere forslag til de seks bestyrelsesposter. Herefter blev de foreslåede valgt ved akklamation.

Som suppleanter foreslog bestyrelsen genvalg af Henning J. Madsen og nyvalg af Janne Wibroe fra Århus til den ledige plads efter Svend-Erik Christiansen.

Bestyrelsens forslag gav anledning til en del debat om de principper, der kunne lægges til grund for valget - herunder om betimeligheden af at begge de foreslåede kandidater var fra Jylland, og om de manglende regler for efter hvilke retningslinier suppleanter eventuelt skulle indtræde i bestyrelsen. Debatten resulterede i forslag om Lene Olsen som kandidat til en suppleantpost. Efter skriftlig afstemning blev Janne Wibroe og Henning J. Madsen valgt med henholdsvis 41 og 39 stemmer.

Revisorer på valg var Erik Helmer Nielsen og Torben Devantie. Bestyrelsen foreslog genvalg af Torben Devantie og valg af Helge Kartman fra Borup til erstatning for Erik Helmer Nielsen, der ikke ønskede at tage imod genvalg. Der indkom ikke andre forslag og bestyrelsens kandidater var herefter valgt. Revisorsuppleant på valg var Jette Stoltenberg, der ikke ønskede at tage imod genvalg. Bestyrelsen foreslog Jens Jerichow, som blev valgt uden modkandidat.

Eventuelt

Boris Reiman udtrykte en tak til de medlemmer, der nu forlader bestyrelsen.

Jørgen Rasmussen forklarede årsagen til, at der var to labels på det seneste nummer af „Slægt & Data“.

Erik Kann takkede i et muntert indlæg Bent Pilgaard for samarbejdet i bestyrelsen og fremhævede specielt den energi og ildhu, der altid har præget Bent Pilgaards virksomhed ligesom han mindede om de særlige indsatsområder, Bent Pilgaard havde sat i værk.

Herefter kunne ordstyreren konstatere dagsordenen gennemført og takke de fremmødte for afviklingen af generalforsamlingen.

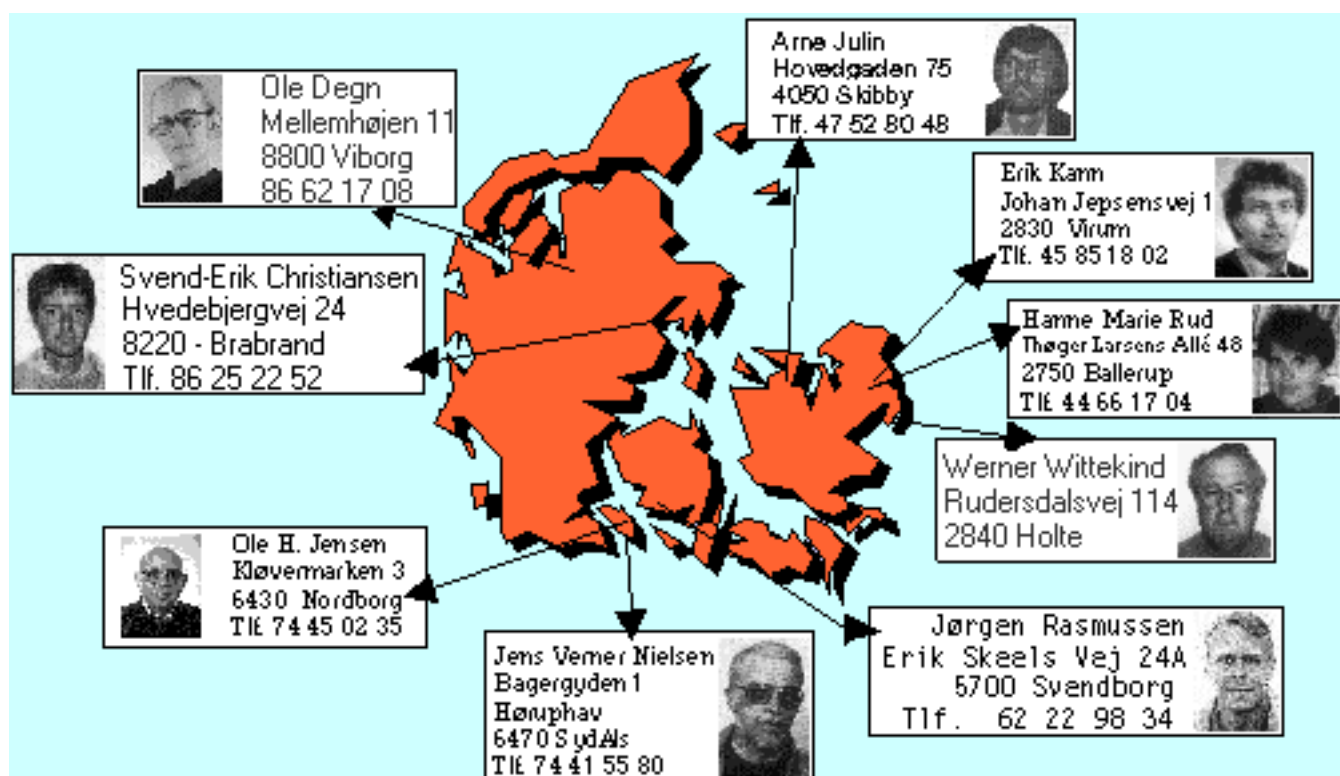
Efter generalforsamlingen holdt landsarkivar Inge Bundsgaard, Landsarkivet for Sjælland et spændende og medrivende foredrag om Landsarkivets virksomhed lige nu og fremover - herunder om arkivets trykte vejledningsmaterialer, om brugen af Internet og om byggeplanerne for et nyt arkivcenter på Amager.

Jens Verner Nielsen

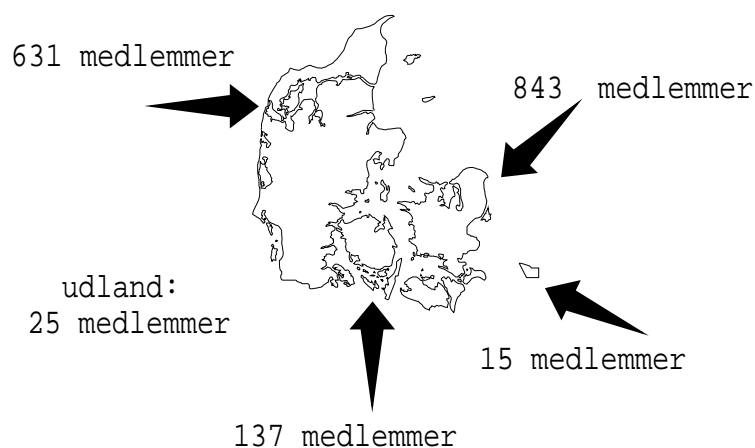
Landsarkivar Inge Bundsgaard

Den nye bestyrelse

Nye medlemmer og medlemsfordeling

Medlemsfordelingen ses her til højre pr. 20. juni '98.

Brothers Keeper

af Jens Finderup Nielsen

John Steeds udsendelser til registre-rede brugere om en ny version har for mig haft den glædelige konsekvens, at jeg har hørt fra mange glade og tilfredse brugere, som har indtastet titusindvis af personer uden problemer. Jeg ved ikke hvad rekorden er, men man skal i hvert fald op over 190.000 for at slå den. Nogle af disse brugere kunne måske ønske sig flere funktioner, men ellers virker alt tilfredsstillende for dem.

Dette er i modsætning til de henvendelser jeg normalt får, om at programmet ikke kan skrive ÆØÅ, eller at det låser fast. Det første kan som regel klares med en henvisning til brugsanvisningen. Det andet er vanskeligere, men kan ofte henføres til forskellige programmers "stridigheder" om hukommelse og til forskellige versioner af de mange DLL og VBX hjælpefiler, som Windows er belemret med. En fejl i den nye udgave af Windows 95 har gjort indhug i den sparsomme "konventionelle hukommelse", men den fejl kan nu rettes.

Anmeldelse

Sidste nummer af Slægt og Data havde et indlæg, hvori Henning Christensen sammenlignede BK og WinFam. Desværre ser det ud til at der ved sammenligningen blev brugt en gammel DOS version af BK. I Windows versionen, som den ser ud i dag, kan man koble tekstfiler af praktisk talt ubegrænset længde til hver person.

Det er helt forkert, når det antydes, at man i BK ikke kan se og redigere udskrifter, før de sendes til printer. Der er rig mulighed for at se udskrifter på skærmen før de sendes til printeren, og man kan ændre skrifttyper, skriftstørrelser, navnelængder

osv. efter behov. Ved de meget store udskrifter af efterslægt eller aner kan man se størrelsen udtrykt i antal sider i højde og bredde, og eventuelt justere, hvis det hele bliver for voldsomt.

I den forbindelse kan det nævnes, at BK nu kan drage fordel af de nyeste Deskjet Printere, der kan udskrive på flere meter lange "Bannere". Man undgår således, at skulle klippe og klistre store udskrifter sammen på begge led, hvad man ellers skal med enkeltarks printere. Derved forsvinder den sidste fordel ved nåleprintere med endeløse banner, bortset fra at de stadigvæk er de billigste i drift. Der er 3 - 4 af disse "Banner" printere på markedet for et par tusind kroner.

Gedcom

Så er der GEDCOM, hvor et par indlæg i sidste nummer af Slægt og Data gav udtryk for, at det kendte man ikke noget til. Jeg skal ikke her forsøge at gøre rede for GEDCOM, ud over at det er en standardiseret tekstfil, som kan indeholde "alle" de persondata og oplysninger om familiesammenhænge, der er i et slægtsprograms datafiler. Der er et stort antal "TAGs", der linie for linie definerer hvilken type data den pågældende linie indeholder. Disse linier med deres TAGs er opstillet i et hierarkisk system med tilknytning til enkeltpersoner og familieforhold!

GEDCOM har sin oprindelse hos Mormonerne i Salt Lake City som en standard form for indsendelse af data til deres specielle formål. Det har så udviklet sig til en standard for overførsel af data fra et program til et andet.

I lang tid hed det GEDCOM version 4.0, som de fleste programmer til

slægtsforskning kan importere og eksportere. Som tiden gik mente nogle, at rammerne i version 4.0 var for snævre. Der blev nedsat en komite, som efter forskellige udkast fastlagde den nye version 5.5, hvor antallet af definerede TAGs er nået op på 130. En detaljeret beskrivelse af denne version er en bog på små 100 A4 sider. Den kan rekvireres fra Family History Department i Salt Lake City eller hentes på internet-adressen <http://www.gendex.com/gedcom55/55gctoc.htm>. Et afsnit i denne bog behandler forskellen mellem de to versioner.

Hvad der til dels er uafklaret er de forskellige programmers anvendelse af denne såkaldte standard, der nok snarere skal betragtes som en ramme end som et fast oplæg. Der kan være brugt flere eller færre niveauer i hierarkiet, flere eller færre TAGs og forskellige grænser for længden på navne. Der kan også være tale om forskellig udnyttelse af de forbedrede muligheder for kildeangivelser.

BK er indtil videre indrettet til at bruge GEDCOM version 4.0. BK kan dog indlæse version 5.5 i den form, der produceres af nogle programmer, heriblandt Family Tree Maker. BK kan ikke indlæse version 5.5 eksporteret af PAF, men til gengæld kan man i PAF vælge at eksportere enten version 4.0 eller 5.5. Generelt kan version 5.5 programmer også importere version 4.0. Ved udveksling af data via GEDCOM er det således vigtigt at finde ud af, hvad modparten kan importere.

Jens Finderup Nielsen
Tlf. 45 76 15 90
e-mail: finderup@post4.tele.dk

Tips & ideer

Brothers Keeper

John Steed har sendt brevkort til 750 registrerede danske BK-brugere, om en ny udgave af BK for Windows. Den kan hentes via Internet eller fås på disketter enten hos ham eller hos mig.

Der er sket en forbedring af GEDCOM's import af lange navne, der af hensyn til BK's filstruktur må skæres ned til 40 tegn. De afkortede navne bliver anført i en speciel tekstfil i både den fulde og den nedskårne version. I samme tekstfil bliver anført indholdet af eventuelle udeladte TAGs og her kan man så se om nogle udeladelser måske skal dækkes i BK's noter.

Billeder kan nu ud over familiegruppen også medtages i en 3-generations anetavle og i efterslægt i kasser.

Man kan forvælge århundredet, hvilket letter indtastningen, hvis mange datoer ligger i samme århundrede.

Et nyt hjælpeprogram kan udskrive store tavler på specielle printere i størrelser op til A1.

Nye versioner, nyheder og diverse hjælpeprogrammer kan hentes på min hjemmeside.

Jens Finderup Nielsen
Tlf. 45 76 15 90
e-mail: finderup@post4.tele.dk
<http://home4.inet.tele.dk/finderup/>

FamDex nyt

SOGNEBASEN og HOVED-MODULET. Fra sogne oversigten i hovedmodulet er det nu muligt også at liste på FJ-nummer og Arkivnummer. Der kan også listes på de tomme felter.

BOGEN. En opmærksom bruger fandt et ETISK problem. Sidst i en PARTNER-SKABSINFO kunne der stå følgende: Ægteskabet varede knap 33 år, afsluttet ved hans død tirsdag den 1. december 1874. Hun levede godt 18 år efter. Det vakte en del moro, da det lille - godt - kunne misforstås. Nu er der ændret, så der i denne situation vil stå godt og vel. Så skulle det være mere „venligt“.

Bruger du KIRKER i appendiks, kan du risikere, at der henvises til 3 kirker på hver sin linie, efter et kirkeregister. Det er ændret så der nu står, eks: Om Mesing -, Adslev - og Brabrand kirke, se kirke appendiks.

Nyt appendiks i BOGEN. Erhvervs beskrivelserne kan nu samles i et appendiks, på samme måde som kirkebeskrivelserne.

REDIGERINGS MODULET. Kontrol af STEDNAVNE og BYNAVNE kunne gå galt, på samme måde som sidst rettet i BOGEN. Der kunne eks. ske en forveksling mellem 1.Hougårdsvej 2.Hovgård, eller 1.Rø 2.Rødovre. Det er nu ændret så programmet leder efter den eksakte tekst, dog skelnes der ikke mellem store og små bogstaver.

Ring efter DEMO på 42 84 19 16 eller send 40 kr. i 5 kr. frimærker eller check og få en SHARE WARE udgave tilsendt. Leif Høgh. Kildebuen 4, 2740 Skovlunde

Heritage

I sidste nummer af Slægt & Data var der en spændende artikel om slægtsforskningsprogrammet Heritage.

Henvisningen til Heritages hjemmeside var desværre ikke helt korrekt: Den rigtige web-adresse er:

www.eskimo.com/~grandine/heritage.html

„.html“ manglede i slutningen af adressen.

Undskyld fra redaktionen.

Læsekredsen

Bent Pilgaard
Randersvej 29, 8800 Viborg
Tlf. 86 67 55 12

Genealogical Computing 1/98

Endelig ser det ud til at bladet skulle komme regelmæssigt igen. Det har kostet meget arbejde uden at det er blevet beklaget fra deres side.

Læsekredsens medlemmer vi kunne se, at bladet har fået et nyt layout. Om det er bedre er vel nok en smagssag. Redaktørens indlæg peger på, at det ikke er nødvendigt, altid at have det sidste nye program eller maskine. En PC's levetid omtales som 18 måneder. Der er ligeledes kommentarer til GEDCOM-baser.

Mark Howell fortæller om hvordan han har organiseret sin brevveksling med EUDORA PRO (60 brevkasser): Her kan sikkert hentes inspiration og gode ideer.

Allan E. Mann har besøgt 4 forskellige samlinger med GEDCOM-filer. Det er som sædvanligt for folk med forbindelse til USA, men alligevel må det være inspirerende for dem, der arbejder med denne form for databaser. Det skal kraftigt understreges at forfatteren heldigvis stærkt anbefaler ikke at „æde“ oplysninger, der hentes på denne måde, rå. Alle oplysninger bør kontrolleres ved kilden. Dejligt at se denne alvor.

Drew Smeith prøver ved hjælp af „Hvem, Hvad, Hvornår, Hvor“ at give en forklaring på hvorledes den enkelte kan organiserer alle de adresser på Internettet, som besøges og gerne vil gemme. Hvem kan huske hvad der var de enkelte steder.

Alan E. Mann har også set på en folketælling omfattende hele staten Virginia (252.000 households). Den er nok ikke så aktuel for danske forskere, men artiklen fortæller om hvordan Cd'erne (\$49,99) er brugbare. Indholdet er baseret på indskannede sider og der fortælles indgående om hvordan der kan arbejdes med indholdet. Det sidste kunne virke inspirerende på de danskere, som forestår udgivelser.

Ellers indeholder bladet den sædvanlige orientering om programmer. De fleste er ikke i brug her i landet.

Computers in Genealogy Marts 1998

I dette nummer omtales en test af det nye system til IGI255, som en del bruger.

Bladet refererer en seriøs diskussion omkring en afløser til GEDCOM. Diskussionen kan følges på: <http://interlabs.bradley.edu/HyperNews/get/GEDISS.html> (det skulle være skrevet rigtigt)

Et meget udnyttede og omfattende udgangssted for genealogisk søgning er Cyndis liste. Den har fået sin egen Domain, derfor ny adresse:
<http://www.cyndislist.com>

Er der interesse for heraldik så er det måske en ide at kigge på:
<http://www.kwtelecom.com/heraldry/>

En artikel „The society of Genealogists On-line“ er en omtale af organisationens og bladet hjemmesider.

Er du til soundex? så er der to artikler som kan have din interesse.

Sluttelig gennemgås en lang række programmer, som vi ikke kender eller benytter her i Danmark.

Læsekredsen modtager flg blade:

„Mededelingen Central Bureau
voor Genealogie“ fra Holland
„Gens Humana“ fra Holland
„Genealogical Computing“ fra USA
„Computers in Genealogy“, England
„Dis-Play“ fra Øst-Sverige
„Slægtshistorisk Forum“ fra Sverige
„Diskologen“ fra Sverige
„Computergenealogie“ fra Tyskland
„Sukutieto“ fra Finland
„Slækt og Data“ fra Norge

Nogle kirkebogserfaringer

af *Johs. Lind*

Steen Thomsens veloplagede artikel 'Om at gå i vandet' (Slægt & Data 3/1997) har givet mig blod på tanden til at give mit besyv med om nogle af de spændende emner, hans artikel berørte. Min baggrund er, at jeg foruden almindeligt slægts-historisk arbejde nu er i gang med en undersøgelse, der egentlig skulle fortælle mig noget generelt om fadderbrug i et jysk landsogn gennem 100 år. Det mål når jeg nok aldrig; men til gengæld har den undervejs givet anledning til små observationer, som nogle af mine kolleger i slægtsforskningen måske kan have glæde af at kende til. Det drejer sig især om disse tre emner: Kildekritik, navneskik og faddervalg.

Grundlaget for undersøgelsen er en lille database, der er blevet oprettet ved hjælp af Vorbasse sogns registrering af dåb, trolovelser, vielser og begravelser i perioden 1755-1856. Disse oplysninger er blevet sammenholdt og tildels suppleret med oplysninger fra folketællingerne 1787, 1801, 1835, 1845 og 1855, især for at kontrollere, om de enkelte personer er blevet sat ind i de rette familierelationer.

Det er ikke alle døbte, der er kommet med i databasen. For da hensigten var at vise noget om forholdet mellem familieskab og fadderskab, var der jo ingen grund til at medtage dem, der med sikkerhed kun havde en foreløbig tilknytning til sognet. Det vil især sige præstefamilier og det væld af udenlandske hede-kolonister, der en overgang har fyldt godt i kirkebogen, inden de blev udvist eller selv rømte.

Kildekritik

Steen Thomsen nævner i sin artikel, at man skal se efter, hvordan kirkebogen generelt er blevet ført. Ja, det er ganske afgjort vigtigt. Her tænker jeg især på tiden, inden kirkebøgerne blev indrettet med skemaer, der foreskriver, hvilke oplysninger der skal med.

Og atter tænker jeg især på kongerigske kirkebøger. Det er en kendt sag, at hvis man beskæftiger sig med sogne, der har hørt under Slesvigs stift, så kan man træffe en kirkebogsføring af usædvanlig høj kvalitet.

Nord for Kongeåen har der nok ikke været den samme fine embedstradition. Og det er vel tænkeligt, at et fjerntliggende og lidet indbringende hedesogn som Vorbasse ikke i 1700-tallet har været i stand til at tiltrække ret mange af de højere kvalificerede præster. Det er også tænkeligt, at præsterne i et så fattigt sogn har søgt forflyttelse tidligere, end de ville have gjort andre steder, så at præsterækken i dette sogn er blevet mere omfattende end sædvanligt for tiden, så at også sognets første kirkebog (1755-1814) er blevet mere uensartet, end vanligt er.

Der var i alt 9 præster i Vorbasse sogn i den periode, som den første kirkebog dækker. Og det vil stort set sige 9 forskellige måder at føre kirkebog på. En af dem var Ferdinand Ulrik Frederik Carlsen Treu, der efter fem år i sognet opnåede forflyttelse til Hodde-Tistrup, hvor der kom til at gå frasagn om hans evner med Cyprianus. Sådanne erfaringer

havde Vorbasseboerne vist ikke; men den dag i dag må han være enhver slægtsforskers rædsel. Skriften er hastig og umådeholdt sjuksket, som om kirkebogen for ham blot var den dagbog, han betroede sig til, og som kun han selv behøvede at kunne tyde. I den retning tyder også nogle af de sidebemærkninger, der er kommet med i bogen: I dåbslisten har han noteret sin egen tiltræden med disse ord, „7. søndag i trinitatis blev jeg indsat af s.t. hr. provst Holm, der er min gamle, elskværdige ven, som gratis arbejdede og rejste for min skyld, thi her er ikke en drue for mig selv til vederkvælgelse, endsige for andre“. Og da der et år ikke havde været nogen barne-dåb i tre måneder (og der altså ikke havde været nogen indtægt i den forbindelse), indleder han med synlig lettelse notatet om dåben med disse ord, „Over et fjerdingår derefter, omsider døbt i Vorbasse kirke ...“. Ved begravelserne holdt han gerne ligtale. Det burde jo også indbringe en lille skilling. Men sådan gik det nok ikke altid. Da han havde begravet et barn i kolonien Frederiksnåde, tilføjede han i kirkebogen, „NB: Fra kolonien slet ingen tiende - mådeligt offer - og på borg alle ligtaler - og for resten ej en snus at æde. Mich. 7,16“. Nu var han glad for at anføre, hvilken tekst eller hvilket tema han havde talt ud fra; men Mich. 7,16 har nok ikke været prædiketekst. Verset lyder nemlig (i nutidig oversættelse): „Lad folkene se det og blues ved al

deres vælde ...". Det må have været kolonisternes påholdenhed, der skulle udråbes for alverden, i alt fald i denne hans private dagbog! Når Treu havde udført en kirkelig handling, indførte han den tilsyneladende i kirkebogen med det samme. Det er nok værd at lægge mærke til. Vi vender tilbage til det.

Måske kan man få en fornemmelse af, at han har gjort det lige lovlig hurtigt nok, efter at han er vendt hjem fra en begravelse eller troløvelse med tilhørende traktement (de var jo ikke påholdende kolonister allesammen!). Det tyder i alt fald den slingrende håndskrift på. Men hvorom alting er, så har han ikke altid husket navnet på en eller flere af de personer, han har betjent, og der står bare en tom plads, som kunne udfyldes ved lejlighed. Lejligheden er bare ikke kommet. Man må håbe, at de tomme pladser, der faktisk blev udfyldt, så også fik de rigtige navne indført!

Om kirkebogen blev ført med det samme, har selvfølgelig betydning for dens pålidelighed. Her i Vorbasse sogns ældste kirkebog ser man en overgang et tydeligt bevis på, at det ikke er sket.

Sagen er den, at præsten havde nabosognet Grene som anneks, og de kirkelige handlinger derfra er indført i samme kirkebog. De fleste præster har indført handlingerne i den rækkefølge, de er forekommet, så at de to sognes kirkelige handlinger altså er blandet sammen på siderne. Men der var også en præst, der ville have mere orden i tingene. I hans embedsperiode er handlingerne pænt adskilt sogn for sogn.

Det ser ordentligt ud, og det kunne også være sket på den måde, at der i forvejen var blevet afsat et tilpas antal sider til hvert sogn. Men nej,

det er ikke tilfældet. Efter handlingerne for det ene sogn følger handlingerne for det andet, uden at der er spildt hverken halve eller kvarte sider. Dette har kun kunnet lade sig gøre, hvis handlingerne først er blevet indført i kirkebogen ved kirkeårets udgang. Hvor har oplysningerne så ligget i mellemtiden? Forhåbentlig ikke bare i præstens hukommelse. Måske har han ført en kladde. Måske har han skrevet notater på løse lapper, som kom ned i skrivebordsskuffen. Under alle omstændigheder: Her er kirkebogen ikke så primær en kilde, som vi kunne ønske os.

Lad os gøre det med det primære færdigt. På et tidspunkt bliver det almindeligt at indføre brudefolkens alder i forbindelse med vielsen. Og det kan så udbygges til, at man indfører fødselsdatoen. En herlig præcision for en slægtsforsker at møde. Men pas på. Vielsesregistret er primært, for så vidt angår vielser. Men det er det ikke med hensyn til f.eks. fødsler. Det fik jeg bekræftet, da jeg stødte på vielsen af en kvinde, som er med i min egen slægtsforskning. Fødselsdatoen var forkert. Det var storesøsters fødsel, der var blevet angivet. Man kan forestille sig situationen: Den samvittighedsfulde præst har ikke villet nøjes med brudens eller forældrenes egen oplysning om alder, men han har møjsommeligt gennembladet kirkebogen for at finde den Dorthe, der havde de rigtige forældre. Og han fandt både navnet og forældrene; men hvad han glemte, var at se efter i begravelseslisten. Denne Dorthe var nemlig død samme år og var ved først givne lejlighed - som skik jo var - blevet afløst af en ny Dorthe.

Lad det være en påmindelse til os selv som slægtsforskere om, at vi ikke standser undersøgelsen, så snart vi finder et navn, der kan

passe. Vi skal vide, hvilke alternativer der er.

Problemet primært rækker i øvrigt helt op til nutiden. På et tidspunkt blev det bestemt, at der skulle føres kontraministerialbog. Efter de gamle bestemmelser skulle denne føres selvstændigt og ikke blot være en afskrift af præstens kirkebog, hovedministerialbogen. Jeg har ikke selv beskæftiget mig meget med kontraministerialbøger, og det er måske en mangel, da degnen med sin mulige større nærhed til sognets beboere kunne have en og anden detalje, som præsten ikke har med. Når vi kommer helt op i vor egen tid (hvor vi endnu ikke kan få lov til at kigge i bøgerne), må det stå klart, at hvis det er bysogne, det drejer sig om, så kan kontraministerialbogen meget vel have større vægt end hovedbogen, hvor meget end der endnu tillægges denne prioritet som præstens egen kirkebog. For byens kordegne er i dag professionelt uddannede folk, der har kirkebogsføring som en hovedopgave; det er dem, der plejer et føre kontraministerialbøgerne, hvorimod hovedministerialbøgerne kan være givet i hænderne på mere løs medhjælp - eller en præst, der måske synes, at han har vigtigere ting at tage sig for.

Nu skal vi se lidt på, hvordan man behandlede navnene dengang. Som det nok er velbekendt, er interessen for stavemåder en temmelig moderne forekomst. Hvor den ene præst skriver 'Peder', kan den anden godt skrive 'Peter'. Men hvis een og samme præst bruger begge former, er der straks grund til at være mere på vagt. Men det var ikke bare stavemåder, man tog let på i den periode, vi beskæftiger os med her. Det er sundt at huske på, at dengang havde præsten ikke et skriftligt forlæg for hvert eneste navn, der skulle indføres. Så folk

blev vel stort set indført med de navne, som de kaldte sig - eller som de var kendt under. Og det kan undertiden give anledning til en større forvirring, end vi bryder os om som slægtsforskere. At en kvinde ved navn 'Cathrine Marie' hyppigst benævnes 'Trine', det får gå an. Men jeg har f.eks. mødt en kvindeperson, der det ene sted kaldes 'Anne Helene' og det andet „Anne Magdalene“. Sådanne to navne burde man da ikke kunne tage fejl af. Og dog! I daglig tale er hun bare blevet kaldt 'Anne Lene', og det kan jo være daglignavn for dem begge, og så kan fejltagelsen blive nærliggende både for en præst og for en folketællingsfører, når man for en gangs skyld synes, man skal være korrekt.

Lad mig nævne det lille navn 'Anne', der befinder sig så godt som tryksvag „forstavelse“ til 'Marie'. Det er let nok at forstå, at det nemt forsvinder i dagligdagen - og dermed også i kirkebogen. Men det kan åbenbart også snige sig ind, hvor det ikke oprindeligt har været. Det forstår man i grunden godt i en tid, hvor det blev moderne at have to eller flere fornavne.

Når imidlertid den Lene, der blev omtalt ovenfor, et enkelt sted optræder som 'Anne Margrethe', så er man nok ude over det, der kan forstås som almindelig navneskik. Her må vi nok stille spørgsmål til præstens omhu eller hukommelse. Der var også et sted i sognet en familie, som præsten nok ikke havde den allernærmeste kontakt med. Vi ved, hvad manden hed, og vi ved, at konen hed 'Anne Kirstine' til fornavn. Men hvad hendes efternavn angår, så har præsten snart sagt hver gang et ny forslag. Ved børnenes dåb finder vi både 'Nielsdatter', 'Larsdatter' og 'Sørendatter'. Det er af flere grunde næsten umuligt at forestille sig, at det skulle dreje sig om

tre forskellige personer. Og heri understøttes vi af folketællingen, der anfører, at både mand og kone er i deres første ægteskab. Men her hedder hun forresten 'Christensdatter'!

Så er det mere acceptabelt, at en vis Johanne Christoffersdatter også kan kaldes 'Frederiksdatter'. Et af børnene bliver nemlig døbt 'Frederik Christoffer'. Så det har nok været navnet på hendes far og altså betingelsen for to forskellige patronymer.

Hvilken morale kan man nu uddrage af disse iagttagelser? Jo, at man ikke helt skal opgive håbet, hvis man ikke finder navnet i kirkebogen, nøjagtigt som man havde forventet at finde det. Og det skal man ikke engang, selv om man slet ikke finder det. Kirkebøgerne er ikke så sikre kilder, at man kan sige, at en person ikke er blevet født eller gift i et sogn, fordi der ikke er noget notat derom. Men så må man selvfølgelig have gode beviser fra andet kilde-materiale.

Nu handler dette indlæg mest om kirkebøger. Men folketællingslister har jo nok været undergivet den samme lov om den menneskelige faktor i vore kilder. Lad os overveje et enkelt spørgsmål, som netop en af Vorbasse-kirkebøgerne giver anledning til. - Hvordan er de egentlig blevet til?

Her i kirkebogen har vi et lille notat af en af de dygtige og samvittighedsfulde præster, som det fattige hedesogn trods alt også har haft nogen af i gammel tid. Det var Wulf Christoffer Müller, der var præst her omkring år 1800. Han var så omhyggelig i sin kronologiske førelse af kirkebogen, at han ligefrem har noteret hjemmedåb og dåbsfremstilling hver for sig. Der kunne jo være andre handlinger, der indtraf mens tiden gik fra et barns

hjemmedåb til fremstillingen i kirken. Og de er blevet indført på deres rette kronologiske plads (til rimelig stort besvær for slægtsforskeren i dag). Og han har været så samvittighedsfuld, at han har fundet sig nødsaget til at notere i kirkebogen hver gang, der blev messefald, samt årsagerne dertil. Sådant er han kommet til at beskrive sin egen sygdomshistorie, så vi næsten med sikkerhed kan vide, hvad han døde af. Men det var ikke blot helbredet, der var en hindring. Det kunne vejret også være. Stormen kunne f.eks. være så stærk, at hans heste ikke kunne trække hans vogn til annekskirken uden at omkomme derved. Og i begyndelsen af 1801 finder vi dette notat: „Søndag Sept. var det et jammerligt vejr og ufremkommeligt føre, så jeg ikke kom til Grene; i Vorbasse, hvor der var første tjeneste, indfandt sig kun 8 mennesker, og til folketællingen udeblev de af vestersognet, som var tilsagt at møde“. Så ved vi altså, hvordan folketællingen var planlagt; men hvordan den under hensyn til vintervejret blev gennemført, ved vi ikke. Har degnen og sognefogeden stukket hovederne sammen for at rekonstruere den del af listen, eller hvordan? Atter en mulighed for fejltagelser.

Navneskik

Vi ved, at børn i ældre tid blev opkaldt. De første efter bedsteforældrene og de senere efter andre i eller uden for familien. Reglerne er nok ikke helt så faste, som Steen Thomsen anfører dem i sin artikel: Første søn efter farfar, anden søn efter morfar, første datter efter mormor, anden datter efter farmor. Jeg har kigget efter i min egen lille database for Vorbasse sogn, og for at have et nogenlunde sikkert grundlag har jeg udvalgt dem, der opfylder følgende kriterier: Forældrene skal være viet i sognet senere end 1769,

begge forældrene skal være kendt, og der skal være mindst fire børn. Af 845 registrerede par er der faktisk kun 18, der opfylder disse krav.

Mange forældre optræder i folketællingerne eller dåbslisten uden at være viet i sognet. Adskillige er nok viet i sognet, men den enes forældre kendes ikke. Det er naturligt nok i en lille database som denne, der har hentet sine oplysninger fra sognets egne kirkebøger. Det vidner om, at det har været almindeligt at hente sig ægtefælle udensogns, hvilket sikkert er heldigt nok for os efterkommere. Indgifte har ikke været alt for almindeligt.

Den forholdsvis lille gruppe, vi nu har for os, er altså den, hvor begge ægtefæller har hjemme i sognet. Men det er vel også den gruppe, der må formodes i særlig grad at være fastholdt i gamle traditioner. - I øvrigt må vi af de 18 udelukke 5 par, enten fordi der er nogle usikkerheder om familieskab, eller fordi bedstefædre eller -mødre hedder det samme, så man altså ikke kan se, hvem der er blevet opkaldt. Og endeligt må eet par udelukkes, fordi der ikke blev født piger. Så er der kun 12 tilbage.

Af dem er der kun fem, der har navneopkald nøjagtigt efter den „steenthomsenske“ regel. Og i den ene familie er der endda til indledning en pige med et familiefremmed navn. Men det kan jo være, at manden har været gift før, selv om kirkebogen ikke siger noget om det. De øvrige kan kaldes mandsdominerede: Både første søn og første datter får navn efter faderens forældre.

Men kvindedominans er ikke udelukket. I en af de familier, som blev frasorteret, fordi nogle af bedsteforældrene havde samme navn, blev det allerførste barn, en søn, opkaldt

efter konens fader. Hvem de to efterfølgende døtre blev opkaldt efter, kan ikke afgøres på grund af navnesammenfald. Men tre senere døtre har fået navne, der bedst henføres til konens aner.

I dette tilfælde er der ingen nærliggende forklaring på fænomenet. Begge parters fædre var gårdmænd, mandens endda på selve Vorbassegård, den andens vistnok på Nebelgård. En styrkeprøve mellem disse to gårde måtte formentlig falde ud til den førstes fordel.

Men ser man efter de familier, hvor min database ikke kender ægtemændenes forældre, vil man snart opdage, at kvindedominansen ikke er ualmindelig. Mit hovedindtryk er, at det forekommer mest i de tilfælde, hvor det er manden, der gifter sig til en gård.

Et måske særlig „grelt“ eksempel har vi i Else Davidsdatter på gården i Slav. Hun blev først gift ind på gården, og børnene af dette første ægteskab blev kaldt op som venteligt. Men da den 25 år ældre mand døde, fik hun sig en mere jævnaldrende mand fra nabosognet, og nu var det åbenbart hende, der bestemte: Første søn blev (naturligvis) opkaldt efter den afdøde mand, dernæst kom turen til mandens mor. Og den næste dreng blev opkaldt efter hendes egen far.

Dette indtryk af kvindedominans genfinder jeg egentlig blandt mine egne forfædre. Der var en ung bondesøn, der blev gift i Vejen december 1819, og som allerede kunne fejre det første barns dåb kort tid efter nytår. Det blev en pige, som kom til at hedde Anne Marie Magdalene. Barnets farmor hed Lene og mormoderen Anne. Så det er nok nærmest dem begge to, der er blevet opkaldt. Næste barn kom til at hedde Kirstine og kan være blevet opkaldt

efter sin faster Kirsten, men måske snarere efter mosteren Anne Kirstine, der i øvrigt også havde en søster ved navn Kirsten. Der var nemlig et stærkt sammenhold mellem disse unge kvinder. Da så endelig der blev født en dreng, kom han til at hedde Søren. Det var morfar, der blev kaldt op. Og det kan man godt forstå. Han havde i sin tid købt sin gård til selveje kontant, havde senere mistet en masse under landbrugskrisen, men havde opbygget en ny formue, så han kunne sætte alle sine mange børn godt i vej. Barnets farfar derimod, - ja, han var vel egentlig solid nok; men han kunne ikke opvise det samme held i det økonomiske.

Ovenstående eksempel vidner måske om en begyndende opløsning af opkaldetraditionerne. Her er opkaldet efter bedstemødrene blevet klareret ved een dåb, og så kom turen til en tante!

Man kan forestille sig, at efter landbrugskrisen og under den store befolkningstilvækst, hvor så mange måtte ud at prøve lykken i det fremmede, har de unge mennesker ikke i samme grad som tidligere fundet deres identitet i samhørigheden med de gamle derhjemme.

For den unge familie i Vejen kom det ikke til at betyde rodløshed, for her var der tre stærke, muntre unge kvinder, der nok skulle holde sammen på familierne og endda havde god forbindelse hjemover. Men andre unge familier på den tid har nok ikke været så heldige. Er det mon derfor, der begynder at komme så mange sære navne frem på denne tid? Dog ikke umiddelbart, for de findes også hos stedfaste familier.

Johs. Lind
Spurvevænget 41
6710 Esbjerg V
Tlf. 75 46 03 61

GedComp i praksis

af Jens Jerichow

Lars Kr. Lundin's artikel i Slægt & Data's december nummer 1997 fik mig virkelig op på dupperne. Her er et supplement til besøg på arkiverne, til Hvem Forsker Hvad, mormornernes databaser, store mere eller mindre private databaser osv. Det giver slægtsforskeren mulighed for at komme i forbindelse med folk, der i forvejen har en tilknytning til personer, vedkommende også har. Uden at tænke nærmere over konsekvenserne, sendte jeg en GEDCOM-fil med mine ca. 3600 personer til e-mail adressen: lkl@runge.uni-c.dk.

Inden jeg sendte den, havde jeg ladet BK5W undersøge materialet for dumme fejl med hensyn til datoerne, så jeg undgik at babyer var opført som gift med deres fædre etc.

„Ups“

Men alligevel fik jeg et svar-e-mail på 18 sider med „fejl“. Nå, det var nu ikke så slemt, da jeg begyndte at gennemgå dem. Der var 36 personer uden familie. Dels folk, hvis data jeg gerne ville bevare, når jeg nu var faldet over dem et eller andet sted, dels slettede personer, der ikke var ordentligt fjernet. En 13-14 sider med „forkerte“ datoer skyldes, at BK5W's dato-konventioner ikke helt svarer til GEDCOMP's. Desuden ufuldstændige datoer. Hvis man mangler dag eller måned og skriver „før ÅÅÅÅ“ eller „ca. dato“. Imidlertid kan GEDCOMP trods alt oversætte disse datoer, så man kan se bort fra fejlene. Fra februar 1998 blev GEDCOMP's dato-kontrol ændret, så de 13-14 sider

med fejl blev forkortet til en halv side. Der kom dog også en mindre liste med en type fejl, som GEDCOMP ikke kunne klare. Og endelig en liste med personnumre, der slet ikke har nogen tidsangivelse. Det er jo ofte de sidste personer i anetavlen.

Køn

Da det af og til sker, at slægtsforskere indtaster forkert køn til en person, gør GEDCOMP opmærksom på personer, der har navne, der normalt gives til personer af det modsatte køn. Systemet opfatter navne fonetisk og tror derfor Simone er mandenavnet Simon med et e tilføjet. Hvis man har indtastet både navn og køn forkert, kan man ignorere denne type besked. GEDCOMP advarer mod at bruge navnene „ukendt“, „dMk-xfM-xdt“, „datter“, „N.N.“ etc.

Endelig fik jeg besked om identiske personer i min database, som det var rart at få ryddet op i.

Bingo - arkivering af data

Knap var dette arbejde afsluttet, så kom bingoerne. Til at begynde med skrev jeg dem ud og satte dem i et ringbind. Et par aftener efter var dette fuldt, og det kunne jo ikke fortsætte. Bingoerne blev så arkiveret i en dertil oprettet mappe (=directory). I stedet oprettede jeg et register med: Efternavn, fornavn, bingo-nummer, e-mail adresse og de vigtigste navne, der var fælles f.eks. kongerækken, Bering, Koefoed, Mule, Nyrop, v.Deurs, Lacoppidan, Rothe, Dinesen, Thiedemann, og Plesner, men også - hvad der ret

hurtigt blev tilfældet - kilderne Langholtz, Grandjean, Hiort-Lorenzen, Bidstrup osv.

På en måned har jeg modtaget 40 bingoer med fra 1 til 202 sammenfald. En eller anden form for systematik og holdning til materialet blev nødvendig.

Der er nu mulighed for at give data væk og selv at modtage.

Vi drømmer jo alle om en skønne dag at udgive det store værk om slægten med billeder og uden fejl, udeladelser og meget interessant. Det skal være smukt opstillet, overskueligt og en pryde for de små hylde rundt omkring i hjemmene. Men hvem får realiseret drømmen ?

Her kommer der en mulighed for at stille sit materiale til rådighed for personer, der har en interesse i det og kan bruge noget af det til deres egen forskning. Det er samlet sammen på mange forskellige måder og med meget forskellige kilder, der måske ikke ville kunne stå for en nærmere kildekritisk gennemgang. Hvem har en database, hvor der kun er primærkilder repræsenteret.

Det er jo derfor bemeldte slægtsbog aldrig bliver realiseret, for man kan da ikke udgive noget, der senere bliver kritiseret som sjusk. Og man når aldrig at gennemgå kirkebøgerne etc. for alle personerne. Hvad skal man så med sin forskning? Man kunne jo stille noget af det „rå indsamlede materiale“ til rådighed for andre, der så overlades kontrollen.

Biblioteks-besøg

Går man på biblioteket og leder efter slægts- og personalhistorisk litteratur, går man naturligvis efter bestemte navne og bøger, der henvises til. Det kan være indgiftede eller efterslægt til en eller anden søster eller bror. Man kan som regel ikke få bøgerne med hjem og må så lave afskrifter på stedet. Med GEDCOMP kommer man i forbindelse med forskere, der interesserer sig for netop disse personer, og så kan der udveksles materiale.

Man giver og tager i den ånd, at der er tale om materiale, der ikke er læst korrektur på, som eventuelt indeholder notater, der er lavet for at huske, der udtrykker tvivl, om negative undersøgelser (hvilket er vigtigt, så man ikke 2 år efter sidder og tæsker rundt i den folketællingsliste, man har været igennem). Og så i håb om, at den venlige modtager vil gøre opmærksom på fejl, så de bliver rettet.

GEDCOMP's bingo-lister

GEDCOMP's bingo-lister er ordnet i grupper efter hvor mange personer, som er i familie med hinanden, der er fælles. Det kan f.eks. være, at en gruppe består af kongerækken fra Gorm den Gamle til Christoffer II. Det kan man jo så glemme. Ligeså hvis begge har fundet en række aner i samme kilde, f.eks. Carl Langholz. Men gennemgår man materialet og ser, at der er forskellige kilder, at man selv har flere med i en anerække end den anden forsker, så er der god grund til at kontakte vedkommende. Foreløbig ved vi jo kun det om nogle personer, som vi hele tiden har vidst, nu skal der samarbejdes om at forbedre materialet og forøge det.

Så går der en e-mail afsted, f.eks. med oplysning om, hvad man vil med sin forskning. Det kan være

egne aner, børns aner, efterslægt, en lokalitet o.s.v. Man kan også skrive lidt om sin holdning til at give og modtage materiale. F.eks.: „Jeg videregiver ikke dit materiale til andre i sin helhed, men supplerer mit eget med data fra dit og med kildeangivelse. Jeg har udeladt personer født i dette århundrede, noter og oplysninger om f.eks. skilsmisser, men vi kan tale om det, hvis du gerne vil have det“.

Når man så har følt hinanden lidt på tænderne, kan man foreslå at sende dele af eller hele databasen og hvordan. Jeg er selv blevet kastet ud i det hidtil ukendte ved at modtage en .zip'pet (komprimeret) gedcom-fil, der først skal pakkes ud og dernæst køres ind i et sæt BK5W filer. Måske skal man oven i købet hente den zippede gedcom fil på en nærmere angivet adresse på Internet. Men trods mine 69 år er det da lykkedes fint uden at få hjælp udefra. Og så er det jo sjovt.

I dag har jeg 9 BK5W sæt datafiler på min Brothers Keeper, og det fylder jo ikke så meget som 9 bøger på hylden. For hvert sæt har jeg udskrevet en navneliste, der indgår i et ringbind sammen med de ane- eller efterslægtstavler, jeg ellers har modtaget. Det hele er ordnet alfabetisk efter den oprindelige liste med bingo'er.

Jeg kan så bruge materialet ved

- 1) at slå op i bingo-listen og se efter „nøglenavn“.
- 2) Har jeg endnu ikke været i forbindelse med bingo-partneren skriver jeg en e-mail til ham.
- 3) Har jeg modtaget noget, søger jeg i det modtagne.
- 4) Har jeg en hel database, ser jeg i navnelisten og bruger derefter den fremmede database til opslag som jeg ville bruge min egen.

Jeg har naturligvis afleveret lige så mange hele databaser som jeg har modtaget, men samtidig har jeg et net af forskere, der et eller andet sted har noget til fælles med mine data. GEDCOMP er et middel til målrettet forskning og samarbejde med andre forskere, som EDB gør muligt i en hidtil ukendt grad.

Lars Kr. Lundin's samling af databaser indeholder mere end en halv million personer fra ind- og udland, og der kommer stadig flere til.

Der er 2 ting jeg må beklage

Af de 40 bingoer har jeg kun modtaget en eneste fra en kvinde. Jeg troede ellers kvinderne var i overtal som slægtsforskere. Det andet er en ret udbredt mangel på kildehenvisninger i det materiale, som sendes ind til GEDCOMP.

Til slut nogle bemærkninger til de, der tror det teknisk er svært:

GEDCOM: Et system til overførsel af data fra et slægtsforskningsprogram til et andet eller til overførsel i et kort format mellem 2 databaser, eventuelt yderligere forkortet ved komprimering.

Komprimering: For at få en stor fil til at fylde mindre, når den sendes eller gemmes, kan man komprimere den med et lille program, der bl.a. fås på en diskette fra DIS-Danmark med hjælpeprogrammer, kaldet „UTILS“. Man komprimerer en fil ved at kopiere den ind i samme mappe (directory) som UTILS. Efter UTILS> skriver man PKZIP (filens navn) og trykker Enter. Så får filen i komprimeret form et nyt efternavn, nemlig „ZIP“

Dekomprimering: Omvendt, modtager man en komprimeret fil med efternavnet .ZIP kan man kopiere den over i mappen UTILS og skrive ef-

ter UTILS> PKUNZIP (filens navn) (Enter), hvorefter den kommer ud med nyt efternavn, f.eks. .GED, hvilket signalerer, at det er en GEDCOM-fil.

Har du modtaget en GEDCOM-fil, som du vil have installeret i dit Brothers Keeper program, er det ikke nogen god ide blot at køre det ind i dit eget sæt af BK-filer (database/bibliotek), hvilket vil skabe kaos.

Du må først oprette en ny BK database. Aktiver filer - åbn en BK database. Du skal ikke tage dig af, at databasen nu kaldes et bibliotek. Det er en hjælp, at sti for dit eget bibliotek er anført, så du kan bruge begyndelsen af stien til det nye bibliotek. Du skal så bekræfte, at du virkelig ønsker biblioteket oprettet. Når du herefter aktiverer Filer, kan du vælge mellem dit eget bibliotek og det nye, der endnu ikke er fyldt noget på.

For at gøre det, er det igen Filer, du skal aktivere. Derefter GEDCOM - import. Du ser nu en advarsel på skærmen. Hvis det er det nys oprettede tomme bibliotek, der er parat til at modtage GEDCOM filen siger du OK. Du bliver så opfordret til at skrive stien for den GEDCOM-fil, du vil importere. Efter OK begynder den at arbejde og du kan kontrollere, at alt virker i det nye bibliotek som i dit eget. Herefter er der kun grund til at tage en sikkerhedskopi eller gemme GEDCOM filen til samme formål (den fylder mindre).

Jens Jerichow
Kastelsvej 24
2100 Kbh Ø
Tlf. 35 26 62 15

Nyt fra GedComp

GEDCOMP er en nu 8 måneder gammel søgefacilitet for slægtsforskere, der forsker i danske (herunder skånske og norske) personer. Du får gratis udført en GEDCOMP-søgning efter de personer du forsker i ved at E-mail'e en GEDCOM-fil med dine slægtshistoriske oplysninger til GEDCOMP.

Samlet antal personer i GEDCOMP pr. 1/5-98: 621000

Observeret gevinsthyppighed ved indsendelse af GEDCOM-fil med X personer:

Mindst	X		Gevinst %
	Højst		
2107	86799		100
1095	2106		97
597	1094		82
247	596		72
13	246		43

Tallene i tabellen er fremkommet på følgende måde: De indsendte filer til GEDCOMP er inddelt efter antal personer i 5 lige store grupper. %satsen i hver gruppe er andelen af filer i denne gruppe, hvor indsenderen har fået mindst een meddelelse om personsammenfald med en fil indsendt af en anden slægtsforsker.

GEDCOMP's danske brugere anvender følgende slægtsprogrammer:

59% Brothers Keeper
28% WINFAM
3% Family Tree Maker
3% Cumberland Family Tree
2% Personal Ancestral File(R)
5% Andre programmer

100% Ialt

Du kan få mere at vide om GEDCOMP på
<http://www.imm.dtu.dk/~lkl/gedcomp/>

Lars Kr. Lundin e-mail: lkl@runge.uni-c.dk

„The Great Site in Denmark“

Af Leif Dehnits

Leif Dehnits er afdelingsbibliotekar, Lokalthistorisk Samling i Århus.

I slutningen af 1997 og begyndelsen af 1998 var assistent Ebba Frederiksen ansat til indtastning og bearbejdning af de ældste af områdets folketællinger for økonomiske midler stillet til rådighed af arkivernes udviklingspulje i Århus Kommune. Det har betydet at ca. 25.000 personer for årgangene 1787 og 1801 kom igennem „møllen“, således at disse tællinger nu også har samme geografiske omfang som 1845, der var den første der kom under bearbejdning tilbage i 1990. Det samlede antal søgbare personer for de fire årgange i drift på internettet er nu på 110.000.

Det næste mål er at få indtastet flere sogne fra 1834, hvor sognene fra Hads, Ning, Framlev og Øster Lisbjerg herredet endnu mangler. Endvidere skal der løbende ske en ajourføring og modernisering af det ældste indtastede materiale.

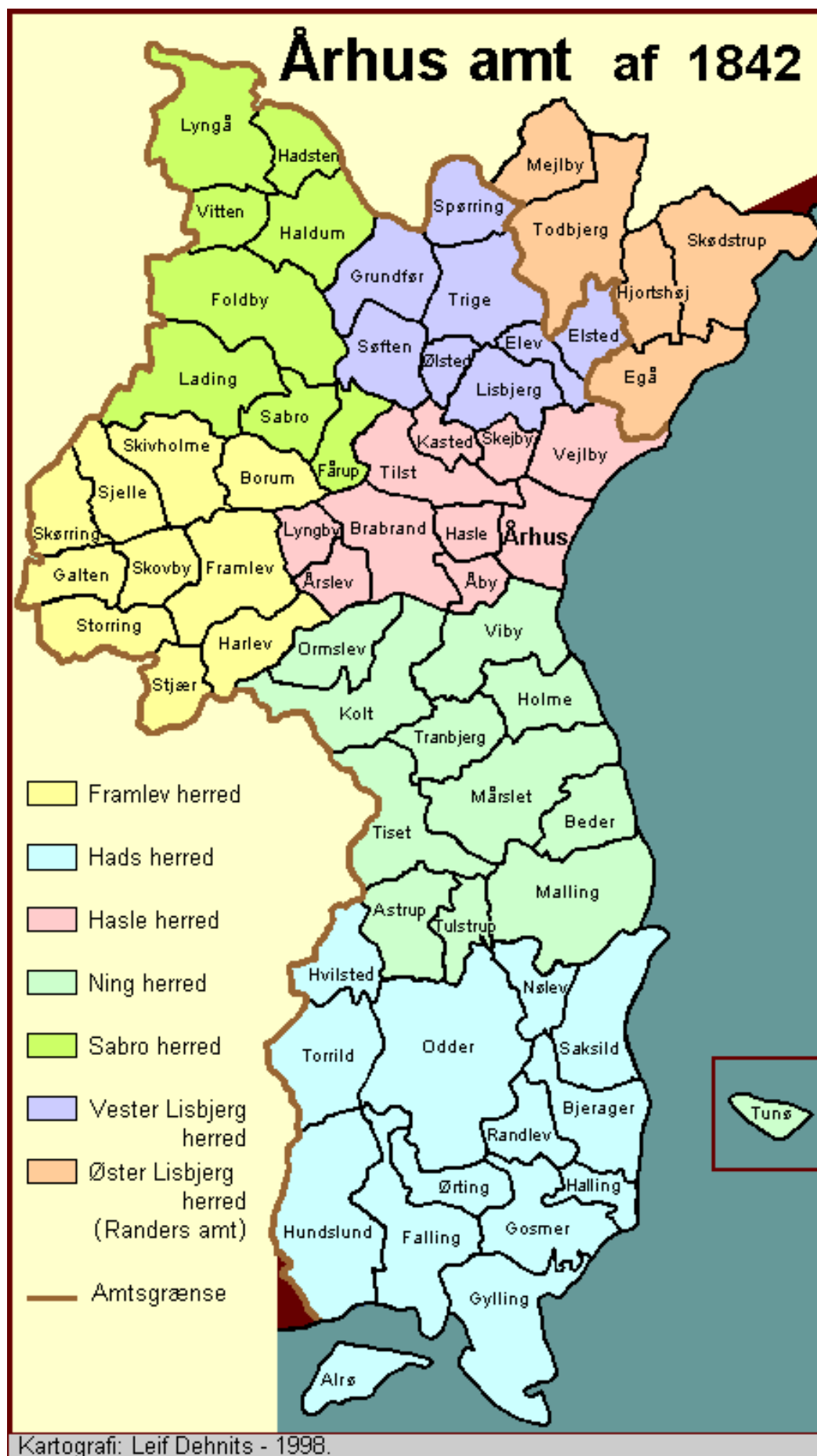
Til hjælp for publikums orientering i indtastningsområdets afgrænsning og udstrækning vil man når man klikker frem til hjemmesiden med beskrivelsen af den enkelte tælling kunne finde hosstående tematiske kort.

Kortet i farver finder du via adressen:

<http://www.aakb.bib.dk/lokhist/>

Besøgstallet for folketællingerne på nettet har været jævnt stigende. Ved etableringen (nov. 1996) var antallet af hits pr uge omkring 700. I disse uger (primo april) kan vi se at ca. 150 opkald giver vandringer mellem siderne som medfører omkring 2.800 hits.

Den ubeskedne overskrift for notitsen stammer fra en korrespondance mellem to amerikanske slægtsforskere.

Om familier

af Henning Kiilerich

I Slægt og Data 1997 nr. 4 kommer Leif Høgh Pedersen (far til FamDex) i sin artikel „Bondefanget af FamDex“ i afsnittet GedCom med en gruelig påstand om, at genealogi (slægtskabsforhold) i USA er anderledes end genealogi i Danmark. Jeg troede ikke mine egne øjne. Efter at have læst afsnittet flere gange, måtte jeg fare i blækkhuset.

Her er hvad LHP skriver: GedCom er opfundet i USA og passer til forholdene derovre. F.eks. går GedCom ud fra, at hvis en mand og en kvinde får et barn sammen, så er de en familie. Ikke her i Danmark! Hverken nu eller førhen. Jeg er ofte stødt på betegnelsen „uægte“ og „udlagt som barnefader“ i vore kirkebøger, og det er ikke altid, at disse mennesker har fundet sammen i et familieforhold.

Hvad er en familie? Er en familie i USA anderledes sammensat end en familie i Danmark? Selvfølgelig ikke.

En familie er en mand og en kvinde, der har fået samfundets officielle stempel (en vielse) på, at de lever sammen. En familie er også en mand og en kvinde, der har fået et barn sammen, selv om de ikke har fået det officielle vielsesstempel. Har en mand avlet børn med flere kvinder, er der tale om flere familier. Har en kvinde avlet børn med flere mænd, er der tale om flere familier. I genealogien er det blodets bånd, der tæller, og ikke kun ydre ceremonier og skikke. Så enkelt er det, og så enkelt skal et tekstbehandlingsprogram kunne håndtere familiedannelser.

Lad mig med nogle eksempler belyse, hvad jeg mener med en

familiedannelse. Disse eksempler viser samtidigt, at flerkoneri og flermåderi både nu og førhen har trivedes i bedste velgående her i Danmark (såvel som i USA og alle andre steder i verden).

I min fædrene slægt stødte jeg på en vielse, hvor præsten havde noteret i anmærkningsrubrikken: Manden har givet afkald på bruden af dato 28. maj 1850. Den omtalte mand var professionel soldat i København, deltog i treårskrigen og havde avlet 2 børn med sin pige i hjemsoget. De var aldrig blevet gift med hinanden. Hun var nu åbenbart blevet træt af dette familieforhold og ønskede at gifte sig med en stedlig husmand. Her er der selvfølgelig tale om 2 familier: soldaterfamilien og husmandsfamilien. Og de skal registreres i programmet som 2 familier.

I min mødrene slægt opdagede jeg sidste sommer, at min oldefar efter at have avlet 7 børn med sin kone gik hen og avlede et barn med en ung gårdmandsdatter. Han fortsatte sit officielle ægteskab og avlede endnu 5 børn med sin ægteviede hustru. Her er der selvfølgelig tale om 2 familier, og det skal klart fremgå af slægtsoptegnelserne.

Ved undersøgelse af et slægtsnavns oprindelse fandt jeg ud af, at navnet oprindeligt var et øgenavn hæftet på en familie, hvor den voksne datter åbenbart var blevet sognets fælles-eje. I hvert fald fik hun 4 børn med 4 forskellige mænd, gifte såvel som ugifte. Her er der selvfølgelig tale om 4 familier.

I tidens løb har jeg set nogle skrækelige eksempler på, at et barn er opført med forkert mor eller forkert far, fordi slægtsforskeren ikke for-

stod at håndtere familieforholdene rigtigt. Slægtsforskningsprogrammer bør være ude over dette dilemma.

I de slægtsforskningsprogrammer, som jeg kender, er det intet problem at opføre flere familier med samme mand eller samme kvinde, hvad enten de har været gift med hinanden eller ikke, og sådanne forhold er intet problem i brugen af GedCom. Jeg vil anbefale at benytte de programmer, der i skærmbilledet ud for en mand (kvinde) kan vise flere familiedannelser (med eller uden officiel vielse), og som kan opstille og udskrive et familieskema, hvor der som en anmærkning er plads til bemærkninger om, at manden eller hustruen er involveret i flere familiedannelser.

Jeg synes, at et slægtsforskningsprogram skal kunne skrive dansk. Et danskudviklet program kan kun hilses velkommen, men hvis det ikke er opbygget efter korrekte genealogiske regler, så er det ikke anbefalingsværdigt.

Jeg kender ikke FamDex, men hvis man i dette program opstiller „udlagt barnefader“ anderledes end en ægteviet barnefader eller det samme med en ugift mor, så synes jeg, at FamDex trænger til en revision, således at en bruger af programmet ikke løber ind i problemer med en korrekt registrering af familieforholdene og heller ikke har vanskeligheder med at benytte sig af en GedCom fil.

Om familie-begrebet

af Leif Høgh Pedersen

Jeg er af DIS-Danmark's redaktion blevet opfordret til at kommentere Henning Kiilerich Frederiksen's indlæg.

Med udgangspunkt i Henning Kiilerich Frederiksen's (H.K.F.) betragtninger omkring begrebet „*familie*“, slog jeg op i Lademanns Leksikon (1972) under Familie. Her står: - I daglig tale betegner ordet familie en gruppe af forældre-*dyr* og deres unger, som holder sammen ud over yngelplejetiden; findes hos f.eks. bæver, gorilla, løve og mennesket. Et eksempel: En enlig kvinde finder en passende mand, bliver gravid og kvinden skiller sig af med manden og bliver enlig mor. Jeg tror denne kvinde oftest betragter sin „barneavler“ som barnets fader og ikke som familie, men nu til det det egentlig drejer sig om: GedCom standard.

GedCom er bygget op som beskrevet i mit indlæg i december 97: Får en mand og en kvinde et barn, går GEDCOM ud fra: Så er de en familie.

I GedCom findes en familie struktur, indeholdende 3 persontyper: HUSB (HUSBAND) oversat til ægtefælle, ægtemand, mand. WIFE oversat til hustru, kone. CHIL (CHILD) oversat til barn. Modtages en sådan struktur af et slægtsprogram, betegnes den med Marriages oversat til ægteskab. Jeg har lige forsøgt med Ancestral Quest 2.0.

H.K.F. fortsætter i sit indlæg med at fortælle om nogle kedelige indtastninger gjort af slægtsforskere. Intet program kan dadles for en forskers forkerte indtast. I FamDex er det sådan at en person kan

påsættes en biologisk fader og en biologisk moder, ligesom virkeligheden.

Påsættes de rigtige personer, er strukturen som i den rigtige verden. Denne fader og moder kan så i FamDex knyttes til hinanden på flere måder; ligesom virkeligheden! De kan intet have haft med hinanden at gøre, udover barnet. De kan have indgået PARTNERSKAB, FORLOVELSE, BORGERLIG - eller KIRKELIG VIELSE og selvfølgelig også have afsluttet disse forhold. Som sidebemærkning betegnes forlovelser indgået før 1. April 1799, i FamDex, som trolovelser og Forlovere ved borgerlige vielser, - som vidner. Der kan også sideløbende oprettes Plejeforældre. (Adoptivfamilie).

H.K.F. skriver også om slægtsforskningsprogrammets visning af parforløb mellem mand og kvinde. I FamDex kan der indtastes og vises op til 15 parforhold, samtidig og i kronologisk rækkefølge. Det kan endog være samme mand og kvinde der bliver gift og skilt flere gange og programmet holder styr på rækkefølgen. Det kan også, som det nu er i dag, være personer af samme køn, der indgår disse parforhold.

Jeg kan kun give H.K.F. ret i at et slægtsforskningsprogram skal kunne skrive dansk og følge de genealogiske regler. Men er det korrekt at kalde et mand/kvinde/barn forhold for en familie og lade mand/kvinde gifte, når de vitterligt ikke er det?

FamDex er så dansk så dansk og har nu været på gaden i 8 år. Det har i alle årene været muligt at få en demo af programmet, så det kunne afprøves. I de 8 år har det stadig udviklet sig og kan i dag bl.a. skrive en

slægtsbog, hvor familieforhold klart fremgår, men prøv det selv.

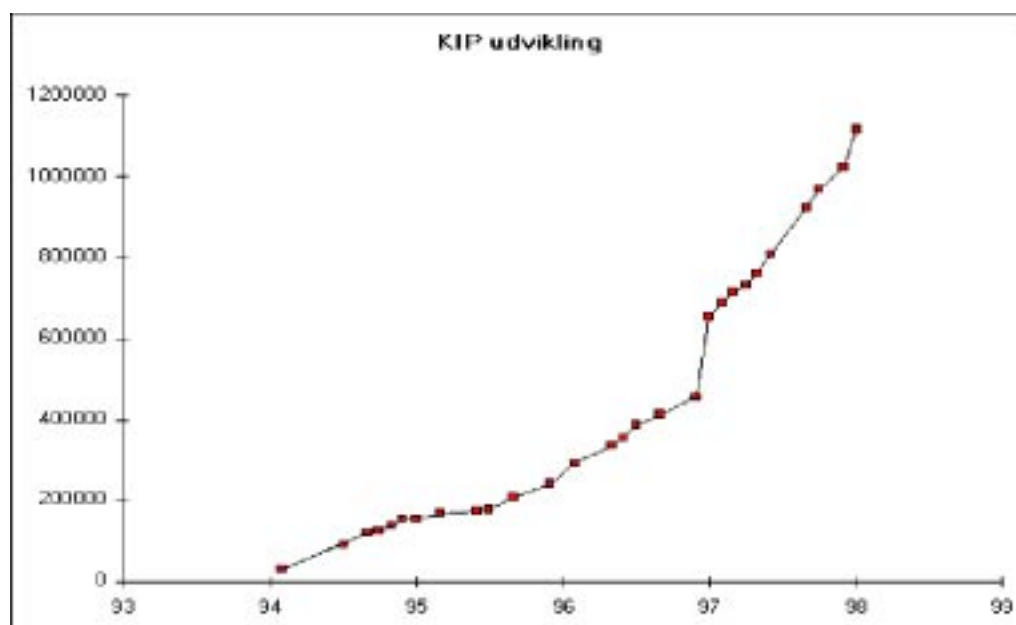
Jeg vil slutte med at henvise til den sidste linie i H.K.F.'s indlæg, den om GedCom. Jeg kan love dig for at mange brugere har problemer med deres GedCom og det skyldes ikke alene deres slægtsprogrammers forskellige opbygning, men i høj grad GedCom's skiftende standard og måde at håndtere f.eks. en „familie“ på.

Leif Høgh Pedersen

[Home](#)

KIP optælling 17. april 1998

Type	År	Antal materialer	Folketal	Antal personer	Dækning	Dækning 97	Dækning 96	Dækning 95	Dækning 94
FT	1769	2		3125					
FT	1771	2		258					
FT	1787	577	841806	238803	28,37	24,61	15,48	4,06	2,7
FT	1801	402	929001	280716	30,22	26,07	17,59	2,32	1,39
FT	1834	265	1230964	169384	13,76	10,55	5,76	2,12	
FT	1840	151	1289075	102012	7,91	6,74	3,83	1,85	0,97
FT	1845	372	1356877	249568	18,39	15,33	9,08	5,83	4,95
FT	1850	113	1414648	87324	6,17	4,12	2,25	0,55	0,25
FT	1855	15	1507222	8807	0,58	0,44	0,21	0,04	0,04
FT	1860	22	1608362	13615	0,85	0,71	0,4	0,14	0,12
FT	1870	40	1784741	36588	2,05	1,93	1,43	1,2	0,51
FT	1880	38	1969039	58120	2,95	2,40	0,2	0,15	0,07
FT	1890	30	2172380	30659	1,41	1,31	0,93	0,36	0,06
FT	1901	14	2449540	10097	0,41	0,53	0,17	0,17	0,02
FT	1906	8	2588919	6749	0,26	0,16			
FT	1911	12	2757076	14239	0,52	0,5	0,3	0,22	0,05
FT	1916	2	2921362	1423	0,05	0,05			
		2065	26821012	1311487	4,89	4,09	3,02	1,12	0,72
KB		20		25600					
		2085		1337087					

HVEM FORSKER HVAD

Hvem Forsker Hvad udgives både i en trykt udgave og i disketteversion med læseprogram.

Disketteversionerne fra 1991-1996 blev produceret og distribueret af DIS og kan stadig købes ved henvendelse til Arne Julin (se adressen på side 2).

Fra 1997 produceres disketteversionen af HFH og distribueres af både HFH og af DIS.

Ønskes både bog og diskette (25% rabat på den samlede pris) skal man dog bestille hos HFH, idet DIS kun udsender disketteversionen.

Priserne i Slægt & Data nr 1, 1998 var som det fremgik for 1997 udgaven.

Priserne for HFH 1998 bliver følgende:

Løssalg:

Trykt udgave: 80 kr
 Diskette udgave: 80 kr
 Samtidig bestilling af trykt udgave og diskette: 120 kr

Abonnement:

Trykt udgave 65 kr
 Diskette udgave: 65 kr
 Samtidig bestilling af trykt udgave og diskette: 97,50 kr

Priser (også til udlandet), yderligere oplysninger, mulighed for bestillinger og on-line annoncer kan findes på HFH's website:

Abonnenter, der ønsker at ændre abonnementer til at omfatte både bog & diskette, bedes meddele dette til HFH:

info@hvemforskerhvad.dk

eller til:

Ekspeditionen:
 John Bison
 Elmebo 33
 Røde Mellemvej 152
 2300 Kbh. S
 fax 32 97 11 22

www.hvemforskerhvad.dk

Forsiden på Slægt & Data

Er der virkelig ingen, der kan hjælpe med at forskønne forsiderne af vores blad? Vi søger en kreativ person med lyst til at præge forsiden på Slægt & Data.

I sidste nummer af Slægt & Data indrykkede vi samme „annonce“, men der er ingen reaktion indkommet.

Er der ikke nogen der har interesse i at hjælpe med dette arbejde. Forsiden på det enkelte nummer skal være et foto/billede af noget relevant for det enkelte nummer af Slægt & Data, derfor er det ikke en proces, der kan overstås for en hel årgang på een gang.

Det kunne måske være et foto fra en udstilling eller et møde / foredrag.

Da foreningen ikke råder over ret mange brugbare illustrationer til en A4 side skal der også arbejdes med at finde passende billeder.

Om forsiden på Slægt & Data skal være sort/hvid foto eller farvefoto er endnu ikke afgjort, men vi vil meget gerne høre Jeres mening herom.

Nyt fra Arkiverne

Af Georg V. Jensen

RIGSARKIVET meddelelse nr. 21 Danicasamlingen

Danica fra England og U.S.A.

Hvad er Danica? Danica er arkivalier i andre lande om Danmark og danskere. Rigsarkivet rummer først og fremmest arkivalier, der er blevet til hos danske myndigheder og private. Men der er spørgsmål om Danmark og danskere, som man kun kan finde svar på i arkiver og samlinger i andre lande. Udenrigsministeriet i lande med tæt forbindelse til Danmark rummer særlig mange oplysninger om Danmark og danskere, men også andre myndigheder og private ligger inde med oplysninger, f.eks. om danske indvandrere og erhvervsvirksomheder. Endnu i mellemkrigsårene måtte danske historikere rejse til udlandet, hvis de ønskede at studere Danica. En del af dem tog afskrifter, og nogle af disse indgik senere i Rigsarkivets Håndskriftsamling eller samling af privatarkiver.

Danica omtalt i denne folder Kort efter afslutningen af 2.verdenskrig udsendte Rigsarkivet medarbejdere til arkiver i Tyskland, England og USA for at lokalisere vigtige Danica, og i de følgende årtier blev der indkøbt mange tusinde film og kopier af sammenhængende rækker af Danica. I England og USA blev der i første omgang indkøbt film og kopier af tyske arkivalier, som de allierede styrker havde beslaglagt i 1945, og som nu blev studeret i militære ministerier og forskningscentre. Disse arkivalier blev senere leveret tilbage til Vesttyskland, men af praktiske grunde er film og kopier i Rigsarkivet stadig opstillet under de engelske og amerikanske institutioner. I 1960'erne blev der indkøbt film af sager om de prisedømte danske skibe i årene omkring 1800. De seneste samlede indkøb fandt sted efter besøg i Public Record Office i 1975 og 1977: kopier af sager om Storbritanniens forhold til Danmark 1939-45.

Folderen indeholder 6 A5 sider med oplysninger om „Danica-numre“ og yderligere oplysninger om Danica i engelske og amerikanske arkiver og samlinger.

Interesserede henvises til selv at rekvirere folderen fra Rigsarkivet, Publikumafdelingen Rigsdagsgården 9, DK 1218, København K. Tlf. 33 92 33 10